N. Veenstra, 10-36
857 Prospect Ave., N.E.
Grand Rapids, Mich.

THE STANDARD BEARER

A Reformed Semi-Monthly Magazine

PUBLISHED BY THE REFORMED FREE PUBLISHING ASSOCIATION, GRAND RAPIDS, MICH.

Communications relative to subscription should be addressed to
R. SCHAAFSMA
524 Henry Ave., S. E.
Grand Rapids, Mich.

EDITORIAL STAFF
Editors—Rev. H. Hoeksema, Rev. G. M. Ophoff, Rev. Wm. Verhil, Rev. G. Vos
Associate Editors— Rev. A. Cammenga, Rev P. De Boer, Rev. M. Gritters, Rev. C. Hanko, Rev. B. Kok, Rev. G. Lubbers, Rev J. Vander Breggen, Rev. R. Veldman.

Communications relative to contents should be addressed to
REV. H. HOEKSEMA
1139 Franklin Street, S. E.,
Grand Rapids, Mich.

Vol. XIII, No. ~~14~~ 13 Entered as second class mail matter at Grand Rapids, Mich. APRIL 1, 1937 Subscription Price, $2.00

MEDITATIE

In Een Punt Des Tijds

Ziet, ik zeg u eene verborgenheid: wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden; in een punt des tijds, in een oogenblik, met de laatste bazuin, want de bazuin zal slaan, en de dooden zullen onverderfelijk opgewekt worden, en wij zullen veranderd worden.

I Cor. 15:51, 52.

Maar hoe? . . . .

De dooden zullen opgewekt worden!

Want Christus is opgewekt! Ook in een punt des tijds, — het centrale! . . . .

Ware Christus niet opgewekt er ware dan gansch geen opstanding der dooden. Dan is alles ijdel. Dan is er geen rechtvaardigheid, die uit het geloof is; geen vergeving der zonden; geen aanneming tot kinderen; geen voldoening en verzoening; geen licht in de duisternis, geen leven uit den dood, geen uitkomst uit de ellende; geen geloof en geen hoop; geen Christus en geen Kerk; geen God onzer volkomene zaligheid; dan is ons geloof ijdel, dan zijn we nog in onze zonden, dan zijn we de ellendigste van alle menschen; dan is het getuigenis, dat we hebben aangaande God, valsch; dan. . . . laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij!

Maar nu! . . . .

Christus is opgewekt!

In een punt des tijds; het lichtpunt in den nacht des dood!

Niemand, die 't aanschouwde, noch ook had kunnen aanschouwen, wat plaats greep op dat "punt des tijds". Want waarlijk niets anders was het dan een punt des tijds, een ondeelbaar punt, minder nog dan een oogwenk, het scheidspunt tusschen het leven en den dood, de eeuwigheid en den tijd, het "diesseits" en het "jenseits", de verderfelijkheid en de onverderfelijkheid, de sterfelijkheid en de onsterfelijkheid, het natuurlijke en het geestelijke, het beeld des aardschen en het beeld des hemelschen. Hier houden alle geleidelijke overgangen ten eenenmale op! Ziet, ik zeg u eene verborgenheid! Van het tijdelijke is er geen ontwikkeling naar het eeuwige, van het verderfelijke geen toenadering tot het onverderfelijke, van het sterfelijke geen evolutie tot het onsterfelijke; het aardsche *wordt* niet tot het hemelsche; de dood ontwikkelt zich niet tot het leven; de tijd *wordt* nimmer eeuwigheid! O, ook de opstanding van Christus, den Heer, moest wel plaats hebben op een punt des tijds! . . . .

En niemand die 't aanschouwde!

Maar toch Hij is opgewekt! En zij hebben, neen, niet Zijne opstanding, maar *Hem* gezien, gehoord, getast, de jongeren, de vrouwen, Jacobus, meer dan vijfhonderd broederen op eenmaal! Want Hij kwam tot hen, de Opgestane, van de andere zijde van dat "punt des tijds", van uit het hemelsche, het onverderfelijke, het onsterfelijke, het geestelijke, het eeuwige, en *verscheen* in het de sfeer van het aardsche, aan zijn natuurlijke", sterfelijke en verderfelijke jongeren. En men stond verbaasd, ontzet; men "twijfelde" en toch geloofde men; de harten waren brandende in hen; men zag en aanbad; men hoorde en werd verzekerd. . . .

En men getuigde: De Heer is waarlijk opgestaan!

Het is een wonder in onze oogen; wij zien het, maar doorgronden 't niet!

En in zijne opstanding is *de* opstanding der dooden een voldongen feit! Want Hij stond op, niet maar als een mensch onder de menschen, maar als de Heer! Hij ontworstelde Zich maar niet aan de macht des doods, maar Hij liet den Dood dood achter! Hij is de Christus, Jehova's Knecht, Die alles deed, wat in Gods Huis te doen was; het Hoofd der Zijnen, die overgeleverd werd om hunne zonden en opgewekt om hunne rechtvaardigmaking; de Eerstgeborene uit de dooden.

En Hij is geworden de Eersteling dergenen, die ontslapen zijn!

De opstanding is een voldongen feit!

Ze is reeds begonnen! Begonnen in Hem, en daarom zoo begonnen, dat ze nimmer kan rusten tot de laatste der dooden, die in Hem ontslapen, met Hem in onverderfelijkheid zullen zijn opgewekt!

Weer in een punt des tijds! Het uiteindelijke!

De dooden zullen onverderfelijk opgewekt worden!

Maar hoe? . . . .

Ziet, ik zeg u eene verborgenheid!

Aangaande het laatste, het uiteindelijke punt des tijds!

Eene verborgenheid, want geen oog zag het, noch zou 't kunnen zien; geen oor hoorde het, noch zou 't kunnen hooren; in geen menschenhart klom het ooit op, noch zou 't in 't hart ook van den wijste onder de menschenkinderen ooit kunnen opklimmen. . . . dat punt des tijds! Dat punt des tijds is 't einde van alle menschelijk, aardsch, natuurlijk zien; daar "hoort" de natuurlijke mensch niet meer; daar staat alle menschelijk denken verbijsterd; daar wordt alleen de "bazuin" gehoord, roepende alle kinderen Gods tot aanbidding en dienst in den eeuwigen tabernakel; daar staat alleen God, Die de dingen, die niet zijn roept alsof ze waren, die de dooden levend maakt!

O, God! hoe ondoorgrondelijk! . . . .

Ik zeg u eene verborgenheid! Het punt des tijds!

Dan, in dat uiteindelijke punt komt, moet komen, de verandering!

Want wij zullen wel niet allen ontslapen; maar of we eerst ontslapen, of zonder te ontslapen dat punt des tijds bereiken, wij *zullen* veranderd worden!

Die verandering is noodzakelijk, want achter dat punt des tijds ligt het Koninkrijk Gods, en het is des Vaders welbehagen eeuwiglijk geweest u dat Koninkrijk te geven. Dat Koninkrijk zult gij beërven, let wel, beërven! Ge zult dat Koninkrijk Gods kunnen bezitten, er in kunnen verkeeren, wandelen, wonen; ge zult de heerlijkheden van dat Koninkrijk kunnen aanschouwen, tasten, genieten; ge zult de muziek en zang van dat Koninkrijk kunnen hooren, meezingen; ge zult de zaligheid van dat Koninkrijk kunnen smaken, uwe "ziel", uw hart en zinnen er mee kunnen vullen, levend water drinken uit levende fonteinen, het manna, dat verborgen is, tot verzadiging toe eten; ge zult den God van dat Koninkrijk kunnen zien, aangezicht tot aangezicht, zien zóó, dat geheel uw wezen, geheel uw verstand en alle uwe krachten respondeeren, de groote liefde Gods, waarmede Hij u heeft liefgehad, beantwoordend: ge zult daar, in de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde eeuwiglijk bij Christus zijn, als de bruid bij den bruidegom, overal, om Hem nimmermeer te verliezen; ge zult daar in den dienst des Koninkrijks staan, voor Gods aangezicht, als Zijn Verbondsvriend; ge zult daar de eeuwigheids-volheid der hemelsche heerlijkheid opvangen en weerspiegelen. . . .

Edoch, hoe zult ge? . . . .

Hoe zult ge ooit dat Koninkrijk, dat achter dat "punt des tijds" ligt, alzoo kunnen beërven?

Dat Koninkrijk is "geestelijk", maar gij zijt "natuurlijk" en het natuurlijke kan het geestelijke niet beërven; dat Koninkrijk is hemelsch, maar gij zijt aardsch, "vleesch en bloed" en "vleesch en bloed" kunnen het Koninkrijk Gods niet beërven; dat Koninkrijk is onverderfelijk en gij zijt verderfelijk, en hoe zou de verderfelijkheid ooit de onverderfelijkheid beërven? Dat Koninkrijk is eeuwig, maar gij zijt kind des tijds, sterfelijk, en hoe zou de tijd de eeuwigheid genieten, hoe zou het sterfelijke de onsterfelijkheid beërven?

Ook al stond gij, — zeg 't ware mogelijk — midden in dat Koninkrijk, met uw vleesch en bloed, uw sterfelijkheid en verderfelijkheid, uw beeld des aardschen en "natuurlijkheid", ge zoudt het kunnen zien noch hooren, ge zoudt er niet kunnen verkeeren noch eenige betrekking daar vinden; ge zoudt daar gansch verlegen staan, want vleesch en bloed kunnen het Koninkrijk Gods niet beërven, en de verderfelijkheid beërft de onverderfelijkheid niet!

En daarom, ziet, ik zeg u eene verborgenheid!

Wij zullen allen veranderd worden!

Zóó veranderd worden, dat we het Koninkrijk Gods zullen kunnen zien, smaken, genieten, bezitten, beërven!

In een punt des tijds!

Een oogenblik!

Het finale!

Veranderd worden.

Wij zullen wel niet allen ontslapen!

Wel zal dat voor de meesten de weg zijn tot die verandering in het finale punt des tijds.

Zij *ontslapen!*

Een troostwoord over 't sterven wil dat woord zijn. 't Beschouwt hetgeen gezien wordt van den tijdelijken, lichamelijken dood, in het licht van de dingen, die niet gezien worden. Het draagt het "punt des tijds" ook in de ure van 't sterven in. 't Wil, dat we die ure "doorsterven" met dat laatste moment, dat punt des tijds in 't hart en voor 't verdwijnende bewustzijn.

Immers Gods Woord bedoelt geen "zieleslaap" te leeren, hier noch elders, gelijk sommigen meenen.

Allereerst toch weet de Schrift niet van zulk een doodsslaap des geestes of der "ziel". Als ons aardsche huis dezes tabernakels verbroken wordt, de "inwendige mensch" van den Christen verlaat voor eeuwig den "uitwendigen mensch", het lichaam wordt gesloopt, de banden worden verbroken, al het aardsche valt weg, de aardsche pelgrimstent wordt opgerold, dan hebben we ook aanstonds een gebouw van God, een huis niet met handen gemaakt, eeuwig in de hemelen; dan neemt Hij ons in heerlijkheid op; dan zijn we met Christus

en met de verheerlijkte Kerk in den hemel, niet om te slapen, maar om het eeuwigheids-lied van Gods goedertierenheid ook daar en dan volmaakt te zingen. De geest slaapt niet, slaapt nimmer, ook zelfs niet als in dit natuurlijke leven het lichaam slaapt; ook niet als het aardsche lichaam straks den doodsslaap zal slapen. Want, wie in Hem gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven, en wie leeft en in Hem gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid. Maar voorts heeft de apostel het immers in heel het hoofdstuk over de opstanding des lichaams. En het is met het oog op dat lichaam, dat aan het stof der aarde wordt toevertrouwd, dat hij den tijdelijken dood een slaap noemt!

Ontslapen!

Rijke stervenstroost!

Zooals ik mij in den avond van elken dag rustig neerleg en mij overgeef aan den slaap met het oog op den komenden morgen, zoo moge ik mij straks op de stervenssponde neerleggen met het oog op het eindelijke "punt des tijds" en den eeuwigen dag der hemelsche heerlijkheid!

Want wij zullen veranderd worden!

Ook al strijdt alles, wat gezien wordt tegen die "dwaasheid" des geloofs. Ook al gaat het lichaam naar de groeve der vertering en keert het volkomen terug tot het stof der aarde; ook al roept de Dood en alles wat tot dien Dood behoort ons met luide stem toe, dat alles is afgesneden, dat voor ons geen tijd, ook geen punt des tijds meer te wachten is, wij zullen niet vergaan, niet vernietigd worden, maar alzoo veranderd worden, dat we het Koninkrijk Gods zullen kunnen beërven!

Doch er zullen ook anderen zijn op dat punt des tijds.

Niet allen zullen ontslapen. Er zullen zijn, die levend overblijven tot dat moment, die in hun sterfelijk en verderfelijk lichaam dat punt des tijds zullen bereiken.

Sterven zullen ze niet. Het lichaam en het aardsche leven zullen ze nimmer afleggen in den dood.

Maar ook zij zullen veranderd worden, in een oogenblik. . . .

Wonderlijke verborgenheid!

Heerlijke verandering!

Dan zal al het verderfelijke plaats maken voor het onverderfelijke!

Hier zijn we verderfelijk, onderworpen aan het verderf, levende in de sfeer des verderfs. 't Verderf omringt ons aan alle zijden, dringt in ons in, sloopt ons, sleurt ons naar 't einde, verbreekt ons. We eten en drinken het verderf en nemen het in ons "vleesch en bloed op"; we ademen het in met elke ademtocht; er is geen ontkomen aan! En aan dat verderf bieden we geen weerstand. Daar, achter dat punt des tijds, is geen verderfelijkheid meer, in ons noch rondom ons. . . .

Want dit verderfelijke zal op dat punt des tijds onverderfelijkheid aandoen!

Hier zijn we sterfelijk! Sterfelijk reeds krachtens dat verderfelijke, waardoor ons aardsche huis wordt verbroken; maar ook sterfelijk afgedacht nog van dat verderfelijke. Want we zijn van binnen uit verwelkelijk. Gelijk eene bloem! 't Is waar, als de wind zich over 't land laat hooren, dan knakt haar steel, haar schoonheid gaat verloren; maar ook als 't niet stormt en de steel niet wordt geknakt, verwelkt ze! Onze levenskracht is beperkt. Onze dagen zijn geteld. Wij leven, ook onder de gunstige omstandigheden, en zonder de verderfelijke stormen des levens, ons leven "uit". Maar daar, achter dat punt des tijds is het onsterfelijke, dat eeuwiglijk uit de kracht van den Opgestanen Heer de jeugd vernieuwt als eens arends! . . . .

Want dit sterfelijke moet onsterfelijkheid aandoen!

Hier is het "natuurlijke", het *psychische,* het "zielijke". Want de eerste mensch Adam is gemaakt tot eene "levende ziel", door het "natuurlijk" lichaam aangelegd op het natuurlijk-aardsche zieleleven. Het aardsche is zijn levenssfeer. Van de aarde is hij afhankelijk, uit de aarde leeft hij, eet hij, drinkt hij, voedt hij zijn "vleesch en bloed"; de adem in zijne neusgaten is aardsch; zijn zien en hooren, zijn tasten en smaken en genieten zijn aardsch; op het aardsche vlak beweegt hij zich, en van de aarde kan hij zich nimmer verheffen. . . .

Er is voor dien "natuurlijken" mensch, met zijn "psychisch" lichaam geen hemelvaart! . . . .

Geen beërven van het Koninkrijk Gods! . . . .

Tot het punt des tijds!

Want dit "psychische" moet het "pneumatische", dit natuurlijke moet het geestelijke, dit aardsche moet het hemelsche aandoen!

Want de Heer is waarlijk opgestaan!

De tweede Adam is geworden tot een levendmakenden geest!

En gelijk wij het beeld des aardschen gedragen hebben, alzoo zullen wij ook het beeld des hemelschen dragen!

Want wij zullen allen veranderd worden!

O, heerlijk punt des tijds!

Als de bazuin zal slaan!

De bazuin, 't geklank waarvan zal doordringen tot de diepte van Hades, en dat de dooden en de levenden zal roepen om het Koninkrijk te beërven, dat God voor hen bereid heeft van voor de grondlegging der wereld; zal roepen tot het wonen in, tot den dienst van Gods eeuwigen tabernakel! . . . .

Als de dooden onverderfelijk zullen worden opgewekt, en "wij" zullen veranderd worden!

Beheersche dat moment mijn leven en mijn sterven!

In blijde, levende hope! H. H.

EDITORIALS

Dr. Hepp Over De "Ziel"

II

Jammer vind ik het, dat Dr. Hepp de jongste ontwikkeling der Gereformeerde theologie in Nederland aanstonds meent te moeten beschouwen en te behandelen als een zeer gevaarlijke ketterij.

Zoo gevaarlijk acht hij blijkbaar de "afwijkingen" van mannen als Vollenhoven e. a., dat er volgens zijne gedachte *periculum in mora is.* De zaak kon niet worden uitgesteld. Ook nadat de Synode besloot, om eene commissie van acht te benoemen, waarvan ook Dr. Hepp lid is, die de zaak der "meeningsverschillen" zou onderzoeken, meende Dr. Hepp zijne brochures te moeten schrijven en in het publiek te moeten waarschuwen tegen de gevaarlijke afwijkingen van de Gereformeerde belijdenis, die de Synode zag als meeningsverschillen. Rustige bespreking der dingen door de commissie, waarvan niet alleen Dr. Hepp, maar ook Dr. Vollenhoven lid is, is door de uitgave der brochures vrijwel onmogelijk geworden.

En dat is jammer.

Zeker, het is in iemand te prijzen, dat hij voor de handhaving der zuivere belijdenis wil waken en dat hij waarschuwt tegen afwijking daarvan. Maar dan moet het ook goed duidelijk zijn of worden, dat er werkelijk zulk eene afwijking bestaat. Dat moet dan ook helder worden aangetoond door vergelijking met Schrift en belijdenis, zóó helder, dat het voor heel de kerk duidelijk kan zijn.

Doch als we elkander bij 't minste gerucht van eene afwijking van de traditoneele voorstelling, bij 't hooren van een tot nog toe niet eerder vernomen geluid, bij 't anders gebruiken van een term dan in 't verleden geschiedde, bij een eenigszins andere ontwikkeling van tot hiertoe gangbare meeningen, in 't haar moeten vliegen, beschuldigen moeten van ketterij, dan komen we in een dwangbuis van confessionalisme te zitten en dan wordt alle verdere ontwikkeling der Gereformeerde theologie onmogelijk.

En het klare bewijs, dat er in hetgeen door Dr. Hepp in zijn tweede brochure besproken wordt, ketterij schuilt, is m. i. door hem niet geleverd.

Men versta mij niet verkeerd.

Het ligt niet in mijne bedoeling de door Dr. Hepp als "afwijkers" gebrandmerkten te verdedigen. Zij hebben daaraan allerminst behoefte. 'k Bedoel zelfs niet te ontkennen de mogelijkheid, dat de nieuwere voorstellingen ons in een verkeerde richting kunnen voeren. Dit kan geheel in het midden worden gelaten.

'k Zou deze opmerkingen in de pen gehouden hebben, indien Dr. Hepp zijne brochures geschreven had in den vorm van ééne zijde van een debat.

Maar nu hij een betoog heeft opgesteld met het bepaalde doel om aan te toonen, dat er duidelijke en gevaarlijke afwijking van de gereformeerde belijdenis moet worden geconstateerd, is mijn oordeel over de tweede brochure: *een totale mislukking.*

Mij heeft de schrijver niet overtuigd.

'k Heb mijzelven natuurlijk ook rekenschap gegeven van het feit, dat de brochure van Dr. Hepp mij niet heeft kunnen overtuigen.

En ik ben tot de slotsom gekomen, dat de hoofdoorzaak wel hierin ligt, dat het tusschen Dr. Hepp en degenen, die hij bestrijdt, soms gaat over termen, de beteekenis waarvan lang niet vaststaat; en soms over termen, waaraan de bestredenen een andere beteekenis hechten dan Dr. Hepp. Vandaar, dat, indien men alleen op *woorden* let, het soms schijnt, dat de door Dr. Hepp aangevallenen letterlijk de belijdenis tegenspreken; maar voor wie zich verder rekenschap geeft van de bedoelingen en voorstellingen der "afwijkers", valt deze tegenspraak spoedig weg.

Wat de termen betreft, de beteekenis waarvan lang niet vaststaat, wil ik wijzen op de termen "substantie" en 'substantialiteit".

Dr. Hepp beschuldigt de "afwijkers", dat ze de "substantialiteit" der "ziel" loochenen.

'k Zal het niet ontkennen. In de *Standard Bearer* van Dec. 1, 1935 schreef ik in een revue van de "Wijsbegeerte der Wetsidee" het volgende: "Ook na herhaald lezen van hetgeen Dr. Dooyeweerd dienaangaande schrijft, is het voor mij nog altijd een vraag gebleven of de werkelijkheid niet meer is dan zin. . . . Maar voor mij is het nog altijd de vraag of het gevaar niet meer dan denkbeeldig is dat we door alleen te spreken van de zin-zijden der werkelijkheid ten slotte toch niet vervallen in *zin-isme.* Is de aan het wijsgeerig denken transcendente *zin-totaliteit* identisch met het *Zijn* der *Archee?* Is de creatuurlijke werkelijkheid niet meer dan zin?"

En zoo zou ik geneigd zijn om meer vragen te doen.

Maar vragen doen en definitieve beschuldigingen inbrengen van afwijking van de belijdenis zijn twee dingen.

M. i. is het begrip "substantie" veel te onbelijnd om op de ontkenning er van met betrekking tot de geschapene dingen eene beschuldiging van afwijking te baseeren.

Dr. Hepp weet dit zelf ook wel. Hij schrijft immers in zijn brochure, dat hijzelf een *proeve* heeft geleverd om het begrip te omschrijven, — een proeve echter, die nog niet gepubliceerd werd, en waarover dus ook niemand nog kan oordeelen.

En bovendien, hebben de auteurs van de "Wijsbe-

geerte der Wetsidee" misschien zelf geen verklaring van dezen term en zijn ontkenning, die ieder Gereformeerde zou bevredigen? Zij meenen, dat de term "substantie" alleen op God toepasselijk is en voor de geschapene dingen niet kan worden gebezigd. Het is in elk geval in het licht van dit algemeene gezichtspunt, dat we ook hunne ontkenning van de "substantialiteit" der "ziel" moeten beoordeelen. Dat had Dr. Hepp ook behooren te doen. En als we dan de zaak zoo verstaan, dat Dr. Vollenhoven e. a. "substantie" opvatten in den zin van "hypostase", d. w. z. datgene, wat onder iets staat, een basis, een vaste grond, dan wordt er ten minste een heel ander licht verspreid over de loochening van de substantialiteit der ziel, dan hetgeen we opvangen uit Dr. Hepp's brochure. Ik meen, dat Dr. Vollenhoven de term "hypostase" zoo omschrijft. Hij schreef immers: "Letterlijke vertaling geeft: 'wat onder iets staat'. Sophocles, a.w., geeft dan ook als eerste beteekenis 'foundation, groundwork'. Ook Dr. F. W. Grosheide, *De brief aan de Hebreën en de brief van Jacobus*. . . . gaat daarvan uit. Correlaat daarmee heeft het woord dan de *tweede* beteekenis 'dat wat door den grondslag vastheid heeft'. Gebruikt de Heilige Schrift het woord wanneer ze over God spreekt, — Hebreën 1:3 —, dan heeft het woord hypostasis steeds de eerste beteekenis", etc. (Het Calvinisme en de Wijsbegeerte der Reformatie, Aanteekeningen 188).

Dr. Hepp heeft misschien een andere omschrijving van het begrip "substantie". En als hij zijn "proeve" publiceert, hopen we daarvan met belangstelling kennis te nemen. Maar het gaat toch niet aan om zijn omschrijving toe te passen op eens anders gebruik van den term, om dan dien ander van ketterij te beschuldigen.

En ik heb den indruk, dat dit in de brochure van Dr. Hepp juist is geschied.

Zeker ben ik, dat dit geschied is ten opzichte van de "onsterfelijkheid" en het "voortbestaan" der ziel.

Dr. Hepp legt er nadruk op, dat de "afwijkers" de onsterfelijkheid der ziel loochenen. We lezen op p. 13 van de tweede brochure:

"Dezelfde gedachte omtrent de sterfelijkheid der ziel vindt men in andere nuanceering en wetenschappelijker ingekleed bij een ander. Deze auteur schrijft: 'Zeker: dood is scheiding. Maar op den voorgrond staat de verbreking van het verband waarin de mensch als levende ziel — dus, zooals hij, kind van God of niet, leeft — stond tot z'n omgeving. De aflegging van het lichaam is hier een secundair element, wat vooral daaruit blijkt, dat het alleen bij den eersten dood voorkomt: bij den tweeden is het hart of de ziel reeds met het lichaam hereenigd; en voorts is het lichaam hier niet het animale leven van den mensch, dat de Schrift zelfs niet kent, maar het geheel der functies, dat Paulus met een mantel vergelijkt'. Neemt men alleen de middelmoot van dit citaat, zoo zal ieder Gereformeerde wat daarin wordt uitgesproken gaarne toestemmen. Het is conform de Gereformeerde belijdenis, dat bij den tweeden dood de ziel reeds met het lichaam hereenigd is. Volkomen waar is het verder, dat het lichaam niet tot het animale, het dierlijk leven van den mensch mag worden gedegradeerd. Maar de kop en de staart geven aan het middenstuk een heel andere beteekenis, dan wanneer dit uit zijn verband wordt gelicht. Lichaam en ziel worden hier niet in den onder ons totnogtoe gangbaren zin genomen. 'Ziel' is hier 'de levende ziel', de mensch zooals hij op aarde leeft. Het lichaam wordt hier tot een functie-mantel. Of het beroep op Paulus, dat de schrijver doet, opgaat, worde tot later uitgesteld. Aflegging van het lichaam wil dan ook niet zeggen, dat de ziel als substantie naar den hemel of naar de hel gaat, maar dat de mensch — en dan niet de mensch als levende ziel — zijn functiemantel kwijtraakt. Hereeniging van het hart of de ziel met het lichaam houdt niet in de eerste plaats in, dat aan de gezaligde ziel haar lichaam, maar nu verheerlijkt, wordt hergeven, of ook dat de rampzalige ziel met haar lichaam, nu afgrijselijk geworden weer wordt verbonden, maar dat de mensch weer 'levende ziel', de stoffelijke functie-mantel erbij inbegrepen, wordt. Van een onsterfelijkheid der ziel kan dan ook bij hem de rede niet zijn. Hij motiveert dit zóó: 'Vandaar dat onsterfelijkheid alleen toekomt aan God en aan hen, die door Hem over den dood triumfeeren'. Er zijn dus geen onsterfelijke *zielen*, maar alleen onsterfelijke *menschen*. En onsterfelijke menschen zijn uitsluitend de geloovigen na hun opstanding".

Tot zoover het citaat uit Dr. Hepp's brochure.

Ook hetgeen Dr. Hepp in bovenstaande aanhaling citeert uit een geschrift van één der "afwijkers" heb ik gelukkig nogal gemakkelijk kunnen controleeren. Hij citeert uit Dr. Vollenhoven's "Het Calvinisme en de Reformatie der Wijsbegeerte", Aanteekeningen, 40.

Dr. Hepp wart in zijn boven weergegeven aanhaling de termen: "ziel", "hart", "onsterfelijke ziel", "levende ziel", "onsterfelijkheid", zóó dooreen, dat het onmogelijk is, om een heldere voorstelling te krijgen van wat Dr. Vollenhoven eigenlijk leert.

Laat mij ter opheldering dan trachten om zoo eenvoudig mogelijk de verschillende termen, zooals Dr. Vollenhoven die gebruikt, te verklaren.

"Ziel" of "levende ziel" is bij Dr. Vollenhoven de geheele mensch, of liever geheel het aardsche leven van den mensch met al zijn functies en in al zijn aardsche betrekkingen.

Wat gewoonlijk verstaan wordt door "ziel" b. v. in den bekenden term "onsterfelijke ziel" noemt Dr. Vollenhoven liever het "hart". Dr. Dooyeweerd doet hetzelfde. We hebben vroeger reeds een vraagteeken gezet achter dit gebruik van het woord "hart". Maar daar gaat het niet over. We willen Dr. Vollenhoven verstaan.

De term "onsterfelijkheid" wil Dr. Vollenhoven niet

gebruikt hebben in den philosofischen zin van "voortbestaan". Het is zijne overtuiging, dat de Heilige Schrift het woord "onsterfelijkheid" alleen bezigt voor den staat der heerlijkheid na de opstanding.

Met deze beteekenis der termen voor de aandacht moet men natuurlijk ook Vollenhoven verstaan, als hij leert, dat de tijdelijke dood niet maar eene scheiding is van "ziel" en "lichaam", maar zulk een verbreking van ons "aardsche huis dezes tabernakels" als waardoor de "mensch", het "hart", de "persoon", de "inwendige mensch" zijn "functie-mantel" aflegt en uittreedt uit alle betrekkingen, waarin hij als "levende ziel" verkeert.

Nu kan men verschillen over de vraag of de termen, zooals Dr. Vollenhoven e. a. die bezigen constant aldus in de Schrift voorkomen. Persoonlijk bevalt mij b.v. hun gebruik van het woord "hart" niet. 'k Zou liever "persoon" of misschien "geest" gebruiken. Maar dat kunnen we daarlaten. Doch als men let op het gebruik der termen, waardoor natuurlijk ook ontstaat een eenigszins andere construeering der begrippen, kan het dan worden gezegd, dat er bij de auteurs van de "Wijsbegeerte der Wetsidee" *wezenlijk* ketterij in 't spel is.

Ik meen van niet.

Ik aarzel niet om het te zeggen, dat de broeders, die door Dr. Hepp worden bestreden, in den zin, waarin de laatste de termen verstaat, noch de onsterfelijkheid der ziel, noch het voortbestaan der ziel, noch de scheiding van ziel en lichaam bij den eersten dood loochenen.

Vele van de dingen, die door Dr. Vollenhoven en Dr. Dooyeweerd op het stuk der "ziel" de "onsterfelijkheid", de "eerste dood" etc., thans worden geleerd, heb ik wezenlijk, zij het ook in eenigszins andere termen, reeds jaren lang verkondigd, zooals ieder weet, die mij heeft gehoord of gelezen.

Reeds lang verkondigde ik het, dat de tijdelijke dood veel meer is dan scheiding van "ziel en lichaam" en dat we ons niet moeten laten verleiden om de term "onsterfelijkheid" in den gewonen philosofischen zin van "immortality" te gebruiken.

En vele dier dingen worden zoo duidelijk in de Schrift geleerd, zijn, indien men nu niet met *woorden* wil schermen, ook zoo zuiver gereformeerd, en worden, wie ze eenmaal heeft verstaan, zoo dierbaar, dat hij ze nimmer zou kunnen loochenen.

Waarlijk, hier liggen concepties, waarvoor men warm kan worden; en vraagstukken, die betere bespreking waard zijn, dan die van eene verketterende brochure!

Dr. Hepp heeft zijn collega's niet verstaan.

Hij stelt ze in elk geval verkeerd voor.

Doch 'k zou mij toch haast laten verleiden om eene verdediging te schrijven van de door Dr. Hepp bestredenen.

En dat is niet mijn doel.

'k Wil de bovengenoemde alinea uit Dr. Vollenhoven's "Aanteekening" 40 nog weergeven:

"Ook inzake de 'onsterfelijkheid' spreekt de Heilige Schrift duidelijke taal. Het woord beteekent 'niet aan de macht van den dood — in den schriftuurlijken zin van dezen term — onderworpen zijn'. Vandaar dat onsterfelijkheid alleen toekomt aan God (I Tim. 3:16) en aan hen, die door Hem over den dood triumfeeren. Zoo in de eerste plaats aan den Christus (Romeinen 6:9) en voorts aan de Zijnen in Zijn toekomst (I Cor. 15:33, 34). Daarmee hangt samen, dat de Schrift 1e. nooit spreekt van onsterfelijkheid bij menschen vóór den eersten dood; 2e. nooit spreekt over een onsterfelijk deel van den mensch: de uitdrukkingen 'onsterfelijke ziel' en 'onsterfelijke geest' kent Zij in 't geheel niet; 3e. van onsterfelijkheid bij menschen na hun dood alleen weet bij hen, die van den Christus zijn. Of het laatstgenoemde dan de leer van de constitutioneele* onsterfelijkheid in het gevlei komt? Allerminst. Want eenerzijds houdt 'onsterflijk zijn' heel wat meer in dan 'voortbestaan', en andrerzijds sluit 'onderworpen zijn aan den dood' 'vernietigd worden' uit". . . .

Ik kan op meer dingen wijzen in de brochure, die m. i. lang niet zoo zeker zijn.

Op pag. 29 verwijst ons Dr. Hepp naar art. 19 van de Nederlandsche geloofsbelijdenis, waar gehandeld wordt van de twee naturen van Christus en dan van de menschelijke natuur gezegd wordt dat "Hij haar door Zijne verrijzenis onsterfelijkheid gegeven heeft". Hierbij teekent Dr. Hepp aan: "Onsterfelijkheid kan hier op niets anders slaan, dan dat Zijn lichaam en ziel niet meer van elkander konden worden gescheiden". Hierbij merk ik op:

1e. Als "onsterfelijkheid" volgens Dr. Hepp beteekent een staat, waarin lichaam en ziel niet meer van elkander kunnen worden gescheiden, dan loochent Dr. Hepp ook de "onsterfelijkheid der ziel" vóór den tijdelijken dood. Immers vóór dien tijdelijken dood kan de ziel wel van het lichaam worden gescheiden.

2e. Als "onsterfelijkheid" naar Dr. Hepp's opvatting een staat beteekent, waarin ziel en lichaam onscheidbaar met elkander zijn verbonden, dan loochent hij ook de onsterfelijkheid der ziel *na* den tijdelijken dood en vóór de opstanding.

3e. Maar er is volstrekt geen reden om "onsterfelijkheid" in art 19. aldus te verklaren. Christus heeft volgens dit artikel aan *heel de menschelijke natuur* naar ziel en lichaam onsterfelijkheid gegeven. Waarom kan dit niet veel meer beteekenen, dan dat Hij door Zijn verrijzenis lichaam en ziel onscheidbaar aan elkander heeft verbonden? Dit is zelfs waar van de de verdoemden in de hel. Neen, onsterfelijkheid ziet

*moet zeker zijn *conditioneele?*

op heel het heerlijke leven der opstanding, dat Christus in Zijne opstanding verwierf.

Op pag. 35 lezen we:

"Dit afwijkend gevoelen houdt vol: op grond van de Schrift mogen alleen menschen, die van Christus zijn, na hun dood als onsterfelijk worden aangemerkt. De Nederlandsche Geloofsbelijdenis getuigt: ook de goddeloozen zullen onsterfelijk worden. Krasser tegenspraak is niet denkbaar".

Ik zou vragen: moeten we nu zoo elkander verketteren om *woorden?*

Want de tegenspraak zit hier alleen in het *woord* "onsterfelijkheid".

Metterdaad spreekt de Nederlandsche Geloofsbelijdenis in art. 37 van de onsterfelijkheid der goddeloozen en verdoemden in de hel. Het is duidelijk, dat de beteekenis daar is: "voortbestaan naar ziel en lichaam". En dit wordt door Dr. Vollenhoven niet geloochend. Alleen zou hij het *woord* onsterfelijkheid willen reserveeren voor de verheerlijkten na de opstanding.

Waar is dan die krasse tegenspraak?

Nog op één passage uit de brochure wil ik de aandacht vestigen.

Dr. Hepp heeft in de Schrift bewijs gevonden tegen te bewering, dat "onsterfelijkheid" in den bijbel alléén gebezigd wordt voor den staat der heerlijkheid ná de opstanding. 't Wordt ook "woordelijk of bijna woordelijk" gebruikt ter aanduiding van "actief voortbestaan". Dat bewijs meent de schrijver gevonden te hebben in Mark. 9:48. Hij schrijft daarover, p. 63: "Het schrikkelijke lot van hen, die in de hel worden geworpen, wordt geteekend in de woorden: 'Waar hun worm *niet sterft* en het vuur niet uitgebluscht wordt'. Wel staat hier voor 'sterven' niet het meest voorkomende *apothneskein,* maar *teleutan,* doch dit verandert de zaak niet. . . . Meer dan vast staat het, dat er in de rampzaligen iets niet sterft. Maar dan kunnen ook zijzelf in deze beteekenis niet sterven. . . . Hier past slechts de uitleg, dat hun worm — en daarmee ook zijzelf — niet op houdt te bestaan en te werken, te knagen. . . . Wanneer onsterfelijkheid in den laatsten zin in de Schrift eens niet woordelijk stond uitgedrukt, zou er toch geen bezwaar tegen mogen worden gemaakt, indien de dogmatiek en filosofie zich van dien term bedienden. Hoeveel te minder nu, waar de Schrift onsterfelijkheid wel woordelijk of bijna woordelijk als actief voortbestaan beschrift!" 'k Wil de aandacht der lezers op het volgende vestigen:

1. Dat het hier niet gaat over de *zaak* van het eeuwig voortbestaan der goddeloozen, dat door niemand wordt ontkend, maar over de vraag of het Schriftuurlijk woord voor "onsterfelijkheid" op dat voortbestaan der goddeloozen van toepassing is.

2. Dat, afgedacht nog van de juistheid van Dr. Hepp's redeneering over die "worm" en "zijzelf", *niet-sterven* in geen geval hetzelfde is als *onsterfelijkheid. Oe teleutan* is niet hetzelfde als *athanasia.* Wat in dit geval had moeten worden bewezen is niet, dat de schrift het *niet-steven, niet-zijn-bestaan-beeindigen* (*teleutan* heeft met nadruk toch die beteekenis) der goddeloozen in de hel leert(daar ging het niet over), maar dat de *term athanasia* ook gebruikt wordt voor den toestand der verdoemden in de hel.

3. 't Is waar, dat de dogmatiek wel termen gebruiken mag, die in den door haar gebezigden zin niet letterlijk alzoo in de Schrift voorkomen. Maar er is wel degelijk bezwaar om dit te blijven doen, indien zulke termen in de Heilige Schrift constant een heele andere beteekenis hebben.

Doch genoeg hierover.

'k Wilde alleen maar motiveeren mijn oordeel, dat het Dr. Hepp niet gelukt is zijn lezers te overtuigen, dat er bij hen, die hij bestrijdt, op dit punt ketterij is.

Wat de schrijver wel bewijst, m. i. is dat hier vraagstukken liggen die men niet met het geweer van den ketterjager moet verjagen, maar die men onder elkander rustig moest bespreken, niet slechts in 't privaat, maar ook in blad en geschrift.

Waarom zou men in Nederland toch het euvele voorbeeld volgen van de Christelijke Gereformeerde Kerken alhier, die in der haast enkele uitspraken deden en leerstellingen aannamen, zonder dat men nog wist waarover het eigenlijk ging?

De gereformeerde theologie wordt er zeker niet door gebaat, dat we elkander 't gereformeerde huis uitjagen, terwijl we toch moeten erkennen, dat de weggejaagden gereformeerd zijn, zooals dat hier in Amerika het geval is.

En daarom, nog eens: 'k vind het jammer, dat het dien kant wordt heen gestuurd.

H. H.

P. S. Nu ik de Nederlandsche bladen over de tweede brochure van Dr. Hepp lees en daarin zeer veel vind, dat strookt met mijn eigen boven gegeven oordeel, en het zoolang duurt eer de S. B. Nederland bereikt, is het misschien niet overbodig op te merken, dat bovenstaand artikel reeds persklaar was *eer* ik die Nederlandsche bladen, ook b. v. *De Reformatie* van 26 Feb. las. Ik maak deze opmerking: 1e. om den indruk te voorkomen alsof ik mij aan plagiaat zou hebben schuldig gemaakt; 2e. om den indruk te voorkomen, dat het den S. B. er om te doen is zekere "zijde" of "richting" in Nederland in 't gevlei te komen. De S. B. stelt er prijs op *independent* te zijn en als zoodanig bekend te staan. We geven er niets voor om *iemand* in 't gevlei te komen. Bovenstaand artikel werd reeds *begin Maart* geschreven.

H. H.

Gemeene Gratie En Verantwoordelijkheid

Basta!

Zoo schreef Ds. D. Zwier aan het slot van een artikel in *De Wachter* van 10 Maart, 1. 1., waarin hij een poging deed om te verklaren, dat de theorie der gemeene gratie in volkomen harmonie is met de Gereformeerde Belijdenisschriften.

En "basta" wil zeggen: geen woord meer hierover!

Ik versta dit natuurlijk zoo, dat Ds. Zwier zelf geen woord meer over dit onderwerp wil schrijven.

't Woord kan soms ook bedoelen om aan anderen het zwijgen op te leggen over eene zekere zaak; het houdt soms in, dat men geen woord meer over de zaak wil *hooren.*

Doch dat kan de bedoeling van Ds. Zwier's "basta" zeker niet zijn. Althans niet wat de *Standard Bearer* betreft. Ik vermoed, dat het wel in zijn bedoeling lag, om het zijnen lezers mede te deelen, dat het verder vruchteloos zou zijn om hem over de "gemeene gratie" vragen te doen, zooals sommigen blijkens zijn schrijven deden. Maar hij weet wel, dat de *Standard Bearer* zich niet stil houdt als het gaat over de "gemeene gratie" ook niet als Ds. Zwier *basta* zegt. En bovendien zal hij, indien hij zijn laatste artikel nog eens overleest, wel bijzondere redenen vinden, waarom de *Standard Bearer* hem thans van antwoord zal dienen. Want de "bearer" van de "standard" zal zich zeker niet laten beleedigen, zonder den beleediger van wederwoord te dienen.

En dit laatste deed Zwier in het artikel van 10 Maart.

Hij werd korzelig. Zijn overigens effen temperament werd even warm. Hij werd zonder oorzaak toornig op ons, zijn toorn liep met hem weg, en hij schreef dingen, die hij beter in de pen had gehouden.

Hij schrijft, dat de tegenstanders der "gemeene gratie" hebben "een conflict *getracht* te vinden" (cursiveering van mij, H. H.) tusschen de gemeene gratie leer en de belijdenis; maar dit conflict is niets anders dan een "hersenschim", een "inbeelding". Wij trachten hun soms maar wat "in de schoenen te schuiven", wij doen aan "slimme redeneeringen"; en "eenvoudige menschen" laten zich soms door onze "sophismen" gemakkelijk "een rad voor de oogen draaien".

De *Standard Bearer* moet dus wel antwoorden. Zwier's taal is uitdagend.

We zullen daarbij ons strikt onthouden van hem met gelijke munt te betalen.

Het is m. i. een groot zwak, wanneer men de redeneering van een tegenstander eenvoudig beschouwt als een opzettelijk *trachten* om een conflict te vinden, als een "sophisme", waardoor men eenvoudige menschen een "rad voor de oogen" wil draaien, als een "slimme redeneering" en wat die meer zij. Daardoor verraadt men, dat men nog nimmer ernst heeft gemaakt met die redeneering van den tegenstander, en dat men het zichzelf daarmee dan ook onmogelijk maakt, om des tegenstanders redeneering te verstaan, laat staan haar te weerleggen.

We zullen dan ook in ons antwoord niet uitgaan van de gedachte, dat Zwier in zijne artikelen zich schuldig maakt aan "sophisterij". Veeleer gelooven we, dat hij een ernstige, misschien voor zijn bewustzijn ook wel een goed geslaagde poging deed, om aan te toonen, dat de leer der gemeene gratie in overeenstemming is met de Gereformeerde belijdenis, al is voor mijn bewustzijn die poging ook nog zoo wanhopig en eene totale mislukking.

Dit laatste hopen we echter aan te toonen.

En we zullen Ds. Zwier daarbij even hoffelijk behandelen als we altijd hebben gedaan, ook al weigeren we hem ruimte in ons blad, tot hij *peccavi* heeft gezegd over zijn vroeger publiek aanhalen van lasterlijke brieven en over zijn beleedigende woorden van 10 Maart, l.l.

't Gaat de *Standard Bearer* louter om de waarheid.

En de "eenvoudige menschen" mogen zelf oordeelen,, of wij door "slimme redeneeringen" hun een "rad voor de oogen draaien".

'k Moet echter wel eerst antwoorden op een artikel, dat van denzelfden schrijver verscheen in *de Wachter* van 3 Maart, l.l.

Daar schreef hij als volgt:

"De bestrijders der gemeene gratie beweren, dat er in God geen tijdelijke gunstige gezindheid kan zijn jegens de goddeloozen (bedoeld is *verworpen* goddeloozen, H. H.). Zij willen, dat God ook in het geven van deze op zichzelf goede gaven (zonneschijn en regen, dagelijksch brood, talenten en krachten, algemeene verlichting des Evangelies, enz.) niet gunstig gezind is jegens hen, maar vol haat, vol toorn, vol grimmigheid. Zij leeren, dat God in het geven van deze goede gaven niets anders bedoelt dan om hen naar het eeuwig verderf te voeren en hen voor dat verderf toe te bereiden.

"Dat nu hebben de Gereformeerden van ouds nimmer aangedurfd.

"Steeds hebben ze beleden, dat onze goede God in het geven van deze natuurlijke gaven voor het tijdelijke leven werkelijk jegens de goddeloozen Zijn gunstige gezindheid betoont, Zijn goedheid, Zijn barmhartigheid, Zijn lankmoedigheid, in één woord, Zijn algemeene genade of gemeene gratie.

"Daarvoor vonden ze genoegzamen grond in de Heilige Schrift.

" 't Is waar, en geen enkele Gereformeerde zal het ontkennen, dat dezelfde Schrift ons leert, dat de niet-uitverkorenen vaten des toorns zijn, tot het verderf

toebereid. Deze en dergelijke 'harde uitspraken' kan niemand uit de Schrift wegredeneeren. Wie dit ook moge beproeven, de Gereformeerde theologen doen dit niet. Het is steeds een kenmerk van de Gereformeerde theologie geweest, dat ze heel de Schrift aanvaardt, de volle waarheid Gods.

"De Schrift leert ons beide: Gods eeuwige toebereiding van de vaten des toorns tot het verderf en Zijn tijdelijke gunstige gezindheid jegens hen.

"Hoe die beide in God kunnen samengaan is voor ons een mysterie, dat het menschelijk begrip te boven gaat, maar dat we geloovig aanvaarden en belijden. Nimmer hebben de Gereformeerden tot God durven zeggen: 'Heere, omdat Gij de goddeloozen van eeuwigheid tot het verderf toebereid hebt, daarom kunt Gij hen niet tijdelijk Uw gunstige gezindheid betoonen'.

"Dat zeggen, niet met zoovele woorden, maar feitelijk de loochenaars der gemeene gratie.

"Hun theologisch systeem, volgens menschelijke logica beoordeeld, sluit als een bus, veel beter dan het Gereformeerde neergelegd in onze Belijdenisschriften, met name in de Leerregels van Dordt. Maar de menschelijke logica mag in de theologie niet beslissen, wat waar is en wat niet waar kan zijn. Wij buigen voor de logica der Heilige Schrift, Gods openbaring omtrent zichzelf, al is het, dat wij met ons gebrekkig denkvermogen ze niet kunnen bevatten. En als we schijnbare tegenstrijdigheden ontmoeten, dan belijden we, dat Gods gedachten hooger zijn dan onze gedachten".

Even verder maakt Zwier de opmerking, dat het op het standpunt van de bestrijders der gemeene gratie wel moeilijk moet zijn om de verantwoordelijkheid des menschen te handhaven. Hij erkent, dat wij die verantwoordelijkheid niet loochenen. Maar hij meent, dat we er toch wel moeite mee zullen hebben om haar werkelijk te handhaven. Hij schrijft, om nog één paragraaf aan te halen:

"Zie, als ze werkelijk gelooven, dat God in het geven van Zijn goede gaven aan de menschen in het algemeen niet gunstig gezind is jegens hen, maar daarin aan hen Zijn haat, Zijn toorn en Zijn grimmigheid bewijst, en dat Hij daarmede geen andere bedoeling heeft dan om hen toe te bereiden voor het eeuwig verderf dan wordt het toch wel een uiterst moeielijke zaak, die menschen aan te zeggen, dat ze desniettegenstaande verantwoordelijk zijn voor hun daden".

Er is over bovenstaand schrijven van Ds. Zwier veel te zeggen.

In de eerste plaats zijn we hem dankbaar, dat hij op dit punt het verschil tusschen ons standpunt en de afwijking der Christelijke Gereformeerde Kerken tamelijk duidelijk en scherp heeft uitgedrukt. Wij houden metterdaad vast, dat de Schrift zeer duidelijk leert, dat God de dingen van dit tijdelijke leven den verworpen goddeloozen doet toekomen in Zijn onveranderlijken toorn en tot hun eeuwig verderf, en dat wel beide goede en kwade, voorspoed en tegenspoed; evenals Hij dezelfde dingen, goede en kwade, voorspoed en tegenspoed, Zijnen kinderen schenkt in eeuwige genade en tot hunne zaligheid. En Zwier, het standpunt der Christelijke Gereformeerde Kerken aanvaardend, loochent dit.

Eén klein foutje sloop in Ds. Zwier's voorstelling in, een foutje, dat toch groote consequenties zou kunnen hebben, en dat ik daarom even moet corrigeeren.

Zwier schrijft zoo telkens, dat onze voorstelling wil, dat God met het geven der tijdelijke dingen aan de goddeloozen, *niets anders* bedoelt, dan *alleen* om hen naar het verderf te voeren.

'k Weet niet of Ds. Zwier het met opzet zoo schreef, maar in elk geval moet dat *niets anders* en dat *alleen* er beslist uit.

God heeft, behalve, dat Hij door middel der tijdelijke dingen de verworpen goddeloozen tot het verderf bereid, wel andere doeleinden, die Hij daardoor bereikt. Zoo, b. v. bedoelt Hij daardoor tijdelijk heel de goddelooze "wereld" in stand te houden, opdat ze Zijn raad diene. Om maar iets te noemen, God gaf immers aan heel de goddelooze bende, die Jezus aan het kruis deed sterven, alle tijdelijke dingen daartoe noodig, en dat wel terdege opdat dit naar den bepaalden raad Gods geschieden zou. Ook de godddeloozen dienen Gods raad; ze dienen bepaaldelijk de realizeering van de Kerk, zooals het kaf het graan dient, en *als kaf* worden ze tijdelijk onderhouden. Verder schenkt God hun alle tijdelijke dingen, opdat het volkomen openbaar zou worden, dat de zonde *zonde* is en opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn.

Alleen maar, wij houden vol, dat de Heere God in het geven van tijdelijke gaven ook aan de verworpen goddeloozen, daarmee geen liefderlijke bedoelingen heeft, zooals b. v. om hen nog te redden van 't verderf, of om hun althans nog een poosje pleizier te gunnen, eer ze voor eeuwig verloren gaan. Neen, God voert in en door alle dingen Zijn raad uit, ook in de verworpenen. En Zijn toorn en haat jegens de goddeloozen zijn even onveranderlijk als Zijn genade en eeuwige goedertierenheid jegens Zijn volk.

Zwier wil dit niet. De Christelijke Gereformeerde Kerken loochenen dit.

Zij beweren, dat ze dit een vreeselijke leer vinden. Ze "durven het niet aan", om dit zoo te zeggen!

Maar, eilieve, is het wel iets anders dan schijnheilige en gehuichelde verontwaardiging, wanneer men onze leer zoo vreeselijk vindt? Let er toch op, dat zij zelven leeren, dat God de verworpenen door Zijn onveranderlijken raad tot het eeuwig verderf heeft bestemd. Is dat niet veel "vreeselijker" dan om te leeren, dat Hij hen in dit tijdelijke leven daartoe ook bereidt?

Men "durft het wel aan", om te zeggen, dat God

eeuwiglijk Zijn grimmigheid over de verworpen goddeloozen zal uitgieten, maar niet om te leeren, dat Hij ook *tijdelijk* op hen toornt?

Ik zou zeggen: maakt dat een ander wijs!

Van tweeën één staat bij mij vast: men huichelt als men zoo verontwaardigd doet over onze voorstelling; of men huichelt als men beweert nog in de Gereformeerde leer der verwerping te gelooven, hetzij in infra- of in supralapsarischen zin.

En ik vrees, dat het laatste het geval is. Men wil eigenlijk de verwerping niet aan. Vandaar die "gunste" Gods, die "goede bedoelingen", die God met de goddeloozen heeft in de tijdelijke dingen, die Hij hun schenkt; vandaar ook dat liefelijk "aanbod" van genade en zaligheid aan alle menschen; het gaat om *allen* te redden. Och neen, men zegt het zoo niet, maar men kan het altijd wel met de klompen aan voelen: *men verwerpt de leer der verwerping!*

Ds. Zwier schrijft, dat de Gereformeerden het nimmer hebben aangedurfd, om te leeren, dat God de tijdelijke dingen aan de goddeloozen schenkt, om hen naar het verderf te voeren en daartoe voor te bereiden.

Dat is niet waar!

Maar weet ge wel, waarom zij, die dat niet "aandurfden", dezen moed misten? Omdat zij het niet "aandurfden" om voor de Heilige Schrift te buigen!

Ds. Zwier stelt het nogmaals voor, alsof *wij* voor *onze* logica, *hij* voor de logica der *Schrift* wil buigen. Hij stelt het verkeerd voor. Op het punt in kwestie buigt Zwier niet voor de Schrift en weigert heel de Christelijke Gereformeerde Kerk voor de Schrift te buigen!

Geen Gereformeerde, die het aandurft, om te zeggen, dat God ook door den voorspoed des tijdelijken levens het eeuwig verderf der verworpen goddeloozen bereidt? Heeft Zwier nimmer de gemeente hooren zingen:

Dat vrij, als groene telgen,
De booze welig groei;
Gij zult, in zijnen bloei,
Voor eeuwig hem verdelgen? Ps.92:3.

Of ook:

Dit duurde, tot ik uit dien drom
Van neev'len ging in 't heiligdom,
Om met de Godsspraak raad te plegen.
Daar zag ik, op wat gladde wegen
De voorspoed zelfs de boozen leidt,
En hoe G' in 't eind hun val bereidt;
Zij storten van den top van eer
In eeuwige verwoesting neer? Ps. 73:9.

Of ook:

De booze neemt, door hebzucht aangedreven,
Met list ter leen, en legt de schuld niet af.
D' oprechte, vol ontferming, mild in 't geven,
Bezit deez' aard, als 't erf, dat God hem gaf.
Deez' smaakt in rust den zegen en het leven;
De vloek vervolgt den andren tot in 't graf?
Ps. 37:11.

Of ook:

d' Alwijze God beproeft wel eens d'oprechten,
En tuchtigt hen; maar elk die 't kwaad bemint,
Die met geweld zijn naasten durft bevechten,
Blijft steeds gehaat, tot hem de wraak verslind,?
Ps. 11:3.

De Gereformeerden hebben altijd geleerd, dat de voorspoed der goddeloozen een blijk is van Gods gunst over hen in den tijd? Heeft Zwier nooit Calvijn op Ps. 73 gelezen? Hij schrijft:

"Zoo wordt ook de voorspoed der boozen verstaan als een aanmoediging om de zonde te bedrijven; want wij zijn gereed om ons te verbeelden, dat, waar God hun zooveel van de goede dingen dezes levens schenkt, zij het voorwerp zijn van Zijn goedkeuring of gunst. We zien, hoe hun voorspoed David tot in zijn hart doorwondt, en hem bijna tot de gedachte leidt, dat er niets beters is voor hem dan zich bij hunne gemeenschap aan te sluiten". Commentaar op vs. 3.

En op vs. 18.

"Ik zie nu, zegt hij, hoe Gij handelt in Uwe Voorzienigheid; want, ofschoon de goddeloozen staande blijven voor een korten tijd, toch zijn ze als het ware hoog op gladde plaatsen gezet (comme junchez en lieux glissans), opdat ze eerlang in 't verderf mogen storten. Beide werkwoorden van dit vers staan in den verleden tijd, maar het eerste: *hen op gladde plaatsen zetten* moet verstaan worden van den tegenwoordigen tijd, alsof gezegd was: God heft hen voor een korten tijd zoo hoog op, opdat hun val des zwaarder moge zijn".

Wil Ds. Zwier voor de Schrift buigen?

Waarom dan, inplaats van dit al maar weer te betuigen, en al maar weer zijnen lezers den indruk te geven, dat wij op eigen logica vertrouwen en de Schrift niet achten, geeft Ds. Zwier ons niet enkele bewijsplaatsen, waaruit duidelijk blijkt, dat God de Heere den verworpen goddeloozen de dingen dezes tijdelijken levens in Zijne gunst schenkt?

Hij kan het niet.

Ds. Zwier buigt voor de Schrift?

Maar waarom buigt hij niet voor de duidelijke woorden van Ps. 92: "Hoe groot zijn Uwe werken o, Heere! hoe diep zijn Uwe gedachten. Een onvernuftig man weet er niet van en een dwaas verstaat dit niet, dat de goddeloozen groeien als het kruid en al de werkers der ongerechtigheid bloeien, *opdat* zij tot in der eeuwigheid verdelgd worden" . God laat de werkers der ongerechtigheid bloeien, opdat ze verdelgd worden in eeuwigheid! Maar dit wil Zwier niet!

Of waarom wil Ds. Zwier niet in Gods heiligdommen ingaan, als hij van Hem wil leeren, wat Gods bedoeling is met den voorspoed der goddeloozen in deze wereld, en zien dan, dat door dien voorspoed God hen op gladde

plaatsen zet, om hen in verwoestingen te storten? Hij zal toch niet willen ontkennen, dat dit de duidelijke leer is van Ps. 73:17, v. v.?

Maar op dit stuk buigt Ds. Zwier en buigen de liefhebbers van de gemeene gratie niet voor de Schrift!

Waarom aanvaardt Ds. Zwier de Schrift niet, als zij ons leert, dat de *vloek des Heeren in het huis des goddeloozen is?* Spr. 3:33. Daarvan maakt Ds. Zwier: de gunst des Heeren is in dat huis! Waarom? Louter, omdat hij niet voor de Heilige Schrift wil buigen. Want een verklaring, die bij zijne voorstelling past, vermag hij van al deze Schriftuurplaatsen niet te geven.

Waarom buigt Ds. Zwier niet, als de Schrift ons leert, dat God Farao daartoe *gezet* had, opdat Hij in hem Zijn kracht zou bewijzen? Dat wil toch op zijn minst zeggen, dat hij hem tot koning van Egypte had gezet, met gezag had bekleed, met eer en heerlijkheid overladen, hem alle tijdelijke dingen had geschonken, om hem in den weg van opstand tegen God te verderven?

Ds. Zwier schrijft: "Nimmer hebben de Gereformeerden tot God durven zeggen: 'Heere, omdat Gij de goddeloozen van eeuwigheid tot het verderf toebereid hebt, daarom kunt Gij hen niet tijdelijk Uw gunstige gezindheid betoonen' ".

En dat is waar.

Dat is door ons ook nog nimmer gedaan.

Er is nog veel meer waar. Want de ware Gereformeerden hebben geleerd, om *nimmer iets tot God* te zeggen. Zij luisteren altijd. Ook als de Schrift met duidelijke woorden ons leert, dat Hij de goddeloozen voorspoedig doet zijn en doet groeien en bloeien in de wereld, opdat zij tot in der eeuwigheid verdelgd worden.

Zij spreken alleen tot God met Zijn eigen Woord! Dat is aanbidding!

Laat Ds. Zwier maar eerst leeren en zich er waarachtiglijk in verheugen dat God waarlijk GOD is, en hij zal met de voorstelling der Schrift betreffende Gods doel met de tijdelijke dingen, die de goddeloozen ontvangen, geen moeite meer hebben.

En nu nog dat staartje over die verantwoordelijkheid des menschen.

Zwier meent, dat wie geen algemeene genade wil leeren moeite zal hebben de verantwoordelijkheid des menschen te handhaven.

Nu moet de lezer wel verstaan, dat als Ds. Zwier met deze beschuldiging komt, hij op zijn eigen logica afgaat en niet uit de Schrift redeneert. Als de Schrift ons immers leert, dat Gods bedoeling met den voorspoed der goddeloozen is, dat ze tot in der eeuwigheid verdelgd worden (en dat staat vast!) dan zullen we daarvoor buigen, of we de verantwoordelijkheid des menschen dan kunnen verklaren ja, dan neen.

In de tweede plaats moet de lezer wel verstaan, dat Ds. Zwier hier een oude Remonstrantsche beschuldiging tegen ons inbrengt. En: *ex ungue leonem,* uit den klauw kent men den leeuw!

In de derde plaats zal ieder, die Ds. Zwier's artikelenreeks heeft gevolgd, toch moeten toestemmen, dat hij daarin bovenal heeft duidelijk gemaakt, dat *hij* geen verklaring weet voor de verantwoordelijkheid des menschen tegenover de volstrekte souvereiniteit Gods. Hij heeft dat zelfs meermalen met zoovele woorden ons verzekerd. Is het dan niet al te flauw om thans deze "moeilijkheid" als een argument tegen ons te gebruiken?

En eindelijk, wat ons betreft, wij stellen de verantwoordelijkheid niet *tegenover* de souvereiniteit Gods, zooals in heel zijn artikelenreeks Zwier dat heeft trachten te doen, naar geheel *op de lijn van, in harmonie met, in afhankelijkheid* van die souvereiniteit Gods.

Als Ds. Zwier geen verantwoordelijkheid des menschen kan vinden en verklaren, die door de volstrekte souvereiniteit Gods aan alle zijden beperkt is, die zich altijd beweegt *binnen* de perken van het Goddelijk *moeten* dan komt hij met zijn artikelenreeks nooit klaar.

Hij zal dan altijd Gods souvereiniteit een beetje bedillen, en daarmee feitelijk loochenen, om de verantwoordelijkheid des menschen te handhaven.

Dat heeft hij ook metterdaad gedaan.

Wij zouden hem dan ook in allen ernst aanraden, om een ander uitgangspunt te kiezen en dan heel zijn artikelenreeks nog eens over te schrijven.

De volgende keer, D. V. over die "sophisterij" van ons.

H. H.

NOTICE

A definite date has been set for the proposed Mass Meeting of all the Protestant Reformed men to organize into a Society.

All our men should be there to become members. It is time now to organize so that we can make plans for a School of our own. A School freed from the so-called Doctrine of Common Grace.

The place of this meeting will be the large basement room of the Fuller Ave., Church. This meeting will be held Thursday evening, April 15, at 7:45.

A short speech will be delivered by Rev. R. Veldman of Roosevelt Park. Keep this date open and meet with us and you will not be disappointed.

All those who wish to gather with us are cordially welcome.

The Committee.

ATTENTION
FIELD DAY COMMITTEES

We will meet Tuesday, April 6th, at the Fuller Ave., Prot. Ref. Church.

Dreigende Deformatie III

(De vereeniging van de beide naturen van Christus).
J. H. Kok, Kampen, Nederland. Prijs f. 1. 20.

De derde brochure volgde zeer spoedig de tweede. Hetgeen hierin wordt behandeld was oorspronkelijk bedoeld voor de tweede brochure en staat met de materie der laatste in nauw verband. We bevelen ook deze brochure bij onze lezers aan.

Ze is iets korter dan de vorige, 63 paginas.

Ze is bijna uitsluitend gericht tegen Dr. Vollenhoven, van wiens boek, "Het Calvinisme en de Reformatie der Wijsbegeerte", de brochure zelfs een soort revue levert. Dat vergemakkelijkt de zaak wel aanmerkelijk voor den lezer, die de aanhalingen en conclusies van Dr. Hepp gaarne controleert. Dr. Hepp noemt ook thans geen namen, doch had het evengoed wel kunnen doen.

Na een inleiding en een woord vooraf, is de stof door Dr. Hepp in deze brochure behandeld verdeeld over vijf hoofdstukken.

Hoofdstuk I geeft een critische beschrijving van het "afwijkend gevoelen". Er wordt onderscheiden tusschen de "thematische" en de "schematische" voorstelling van het afwijkend gevoelen ten opzichte van de twee naturen van Christus.

Hoofdstuk II toetst het afwijkend gevoelen aan de belijdenis; Hoofdstuk III wil aantoonen, dat het beroep van het afwijkend gevoelen op de Heilige Schrift ongegrond is.

Hoofdstuk IV verklaart waarom deze afwijking hoog-ernstig is. Als het afwijkend gevoelen waar is, dan is Christus gedeeld, dan blijft er geen verzoening voor onze zonden over, dan is ons geloof ijdel!

Hoofdstuk V is "ten besluite".

Voor bespreking van den inhoud is er in dit nummer geen ruimte meer. H. H.

IN MEMORIAM

On Sunday evening, February 28, it pleased the Lord in His infinite wisdom to call unto Himself, our dearly beloved husband, father and grandfather,

THEODORE WIERSEMA

at the age of 63 years and 10 months.

Although our hearts are deeply grieved, we know that all things work together for good to those that love Him.

Blessed are the dead who die in the Lord, from henceforth. — Rev. 14:13.

Mrs. Theodore Wiersema
Mr. and Mrs. Melvin Wiersema
Mr. and Mrs. Raymond De Windt
Jeanette
Hilda
Winifred
and three granddaughters.

Cutlerville, Mich.

Passer-By

Ages ago a certain saint suffered deeply from the indifference of his fellows. He was afflicted, steeped in a sorrow which had no equal. Naturally he longed for compassion, for loving mercy, sympathy. But they passed him by.

That hurts.

Listen to him: "Is it nothing to you, all ye that pass by? Behold, and see if there be any sorrow like unto my sorrow, which is done unto me, wherewith the Lord hath afflicted me in the day of His fierce anger?"

That hurts. We can all speak of this hurt. Somehow, somewhere, to some degree we have tasted of this *indifference* of our fellows.

It is so unnatural. Lack of interest in the sorrow of our fellows smells of sulphur. Its origin is hell and the devil.

You see, dear reader, when we come with the age-old, Biblical doctrine and confess that man, all men, are haters of God and haters of their neighbour, made in the similitude of God, it is so extremely difficult to elicit agreement. Well, they will admit that man is indifferent to real Godliness, to real interest in God and man, but then the word *hate* is so strong! Are you not somewhat extreme in your views, brother? Everybody is surely no hater of God and man! Witness the thousands of churches and "some regard for virtue, good order in society, and for maintaining an orderly external deportment"! How about the thousands of hospitals and institutions of purely human and humane mercy? Eh? Is there no inclination to onesidedness with you and your extreme theology?

Still, when all is said and done I am convinced that the passing by of man is the strongest expression of hate ever. It is indicative of utter contempt. Contempt can assume such awful proportions that its subject is indifferent to the object. That is the bathos of hate.

And you and I know it. It is much easier to hear the utterances of hatred flung into our teeth, than to see the antagonist strutting past, not even deigning to look upon us. Say there, you, who are passing by — is it nothing to you that I hang here in utmost agony?

It is so unnatural.

God made us a race, an organism, a body, fitly joined together, every member supplying the cement of love, every member going out in harmony with the entire race so that the whole might be unutterably happy in love and friendship. And the whole body fitly joined together, would reach out to God, blessed forever!

Indifference is the expression of death!

Yes, there is regard for *external* behaviour and

good conduct, but I speak of the image-bearer of God. Man, made in the similitude of God, is a creature with a heart. And from that Heart are the issues of life. Nothing short of *heart-life* is demanded by God and man. Does not the law of God speak of a love that is so sweet that you love the neighbour as you love your selves? Indifference is its extreme opposite. Unnatural monster it is.

How different is the Christ of God.

Behold Him! He is leaving Jericho on His way to the Cross. And coming events cast their shadows before. He is full of that Cross. It is revealed in utterances on that last journey to the city of God. It is revealed in His mien. The apostles are amazed as they follow. He walks on ahead.

A great multitude follows Him. The sound of many shuffling footsteps is heard on the dusty road that leads southward.

All of a sudden a piercing cry is heard: "Have mercy on us, o Lord, Thou Son of David!" We have been blind, lo, these many years! And our fellows are not only indifferent to us, but they even tell us to hold our peace, when we hear in solemn refrain the throng's reply: Jesus of Nazareth passeth by! They would even rob us of Thy wondrous compassion. We have heard so much of Thee, O Jesus! And we have faith in Thee. We know of Thy compassion for others. At last we have heard the answer which we have waited for so dreadfully long: Jesus of Nazareth passeth by! And they will cry all the more for the shown indifference of the multitude: Jesus, Thou Son of David, have mercy on us!

And Jesus?

Is He like the rest of mankind? Is He not even now filled with nameless dread? Is His soul not troubled unto death? Does He not see the awful monster of eternal death which He must swallow unto victory? Can He, will He take time out for merely two blind tramps?

Ah, but He is Jesus! He is not merely a man, but He is the perfect man, the good Man. He loves His neighbour as Himself. He is indeed willing to lay down His life for His sheep. And in the midst of the many different noises of the highway, He hears the voice of faith. And behind it all He hears the voice of His Father: See to it, My dearly Beloved, that Thou lose not one of them. It is the will of God, Jesus' Father, that He lose none of them.

No, Jesus is not indifferent. He stands still. He does not pass by in indifference even as you and I. He takes time out for these two miserable wretches. No, that is not correct. His standing still for these two is part and parcel of His life. He is the Saviour.

Read it and weep for shame: He had *compassion.* Read it and weep, for we are indifferent. We would pass by. It is nothing to us that our brother's sorrow is like unto no other sorrow. We can enjoy (?) ourselves in the very midst of untold suffering that is around us.

We pass by. That's the curse of our corrupt natures.

Not so Jesus. He touched their eyes while His spirit is overwhelmed because of impending agony, He touched their blind eyes and immediately virtue goes out towards them: they are receiving their sight and they follow Him. That is: Heaven is born for them.

On the way to hell, Jesus prepares heaven for others.

There is your and my example, brother. Are you not blushing for shame? Compare it with your and my cursed life of hatred and malice and envy and jealousy, yes, and indifference?

Go to now, you would-be merciful Samaritans! You, you, the old man of sin and corruption, never stirs a foot out of the indifferent, selfish way that you tread. Ah, the mercy of the world is cruel. Hold thy peace! This to the cry of agony of the brother who is made in the similitude of God, blessed forever.

Certainly there are the hospitals and institutions of human mercy, but they are the attempts of *external* deportment and *outward* behaviour. The ever-repeated call from the blessed heavens is not to appear beautiful outwardly, but to be filled with *bowels* of mercy, with *inward* compassion for *all* the misery of man. And that requires a regenerated heart, first of all. And as an immediate corollary, that requires hospitals for the sickness of the soul, institutions against iniquity and trespasses.

Tell your doctor, while you are lying on his operating table, that he is on the way to hell because of his corruption: endeavour to preach the Gospel to him—and he will pass you by. The poor man has only external observance. He is akin to the god-forsaken mass of Israelites of whom the Lord complained: This people worship me with their lips, but their *heart* is far from Me!

Indifference, passing by our brother in his utmost agony, it is the curse of spiritual death!

And Jesus?

Throughout His whole life He stood still, enquired, was intensely interested in the suffering of His sheep.

He went through the land doing good. When He saw and heard the widow who brought her only son to the grave, He was filled with untold compassion. He halted the bier and spoke the word of life: I say unto you, young man, arise! And again, heaven appeared. And note the pathetic touch: "And He delivered him to his mother!"

Ah, Jesus stands still. And the place of His pausing is your and my misery, brother. No, no, Jesus of Nazareth does not pass by. He stands still to save.

And how have we requited Him for His standing still?

Come with me; I will lead the way. We are ascending the place of the skull. Here we are. Do you hear that groaning, do you see that twisting of the limbs? Well, that is the agony of them that die the accursed death of the tree. These three forms are two murderers and the only real merciful Samaritan that ever lived. All other real mercy is but the outgoing of His virtue in others. He is the only Merciful One. Yes, and there He hangs now, between two murderers. That is His wages of the world and of the apostate church. When the mob summed up His life, they found that He was a malefactor, a rebel, inciting others to rebellion, and that He made Himself a King and the Son of God. A hellish mixture of truth and the lie. But that is His reward for doing good to you and to me.

And, finally, notice! Do you notice that there are passers-by? Matth. 27:39. Yes, there are passers-by.

I have searched in all my commentaries for the identity of the passers-by and there are many. Many learned answers I have found. Still, methinks, they do not fully fit the case in hand. The real point at issue they passed by. Certainly, they have been historical persons and I have no quarrel with their learned answers *as far as they went.*

But here is the full answer: These passers-by are we, are the human race, are the corrupt world of so-called merciful men and women.

"En ik dacht er niet aan, dat ik zelf door mijn schuld: Zijn kroon had gevlochten, Zijn beker gevuld!"

We have crucified the Christ of God. The nature of Judas, the Pharisees, Herod and Pilate and all their ilk, is my nature and your nature. It is the man of sin that "has hated Him without cause"!

And this is the tragedy of my life: I still pass by, as far as the old man of sin is concerned. It is the cause of the cry of the night: Be merciful to me the sinner!

But this is my song in the night of my sin: Jesus of Nazareth still stands still!

Here is more than human, here is Divine mercy!

And they follow Him.

And that is heaven!

G. V.

NOTICE

Het address van den Scriba van de Eerste Protestantsche Gereformeerde Gemeente te Kalamazoo is:

733 West Michigan Ave.
Kalamazoo, Mich.

A Contribution From Hope

We are sending in this contribution with the conviction that a little news from the Hope Protestant Reformed Church will be of interest to at least some of the readers of the Standard Bearer. Quite often the members of our congregation are asked, "Where is your Church situated?" even by some of the members of our neighbouring churches here in Grand Rapids. In the light of this fact, it might be wise, in the first place, to give the location of our church as best we can. Allow us to say in the first place, that Hope is not the name of a town or community. It originally served as a name for the Christian Reformed Church in this vicinity and was transferred to the Protestant Reformed Church at the time of its organization. Our church is also often referred to as the Hope Protestant Reformed Church at Riverbend, Mich., a name that is somewhat misleading in that it seems to signify a town or community, which it actually does not. The name, Riverbend, merely designates a certain spot in the near vicinity, where the Grand River makes a wide bend in the form of a horseshoe.

But to the point. Our church is situated on the highway known as the West Belt Line, approximately two miles north of Grandville, Mich. For an exact description of the building, we refer you to page thirty-nine in the book, "The Protestant Reformed Churches In America".

The history of our church dates back to the beginning of the controversy, while the history of many of its members dates back to the origin of the Hope Christian Reformed Church, in the year 1916. In January, 1922, Rev. G. M. Ophoff accepted the call from this church and became its first minister. In the early part of 1925 Rev. Ophoff and the majority of both consistory and congregation were thrust out with the loss of all Church property. Then, for nearly four and one-half years, the newly organized congregation met in, what is known as, the Blair schoolhouse. About the time plans were being materialized for the erecting of the present church building, Rev. Ophoff received a call from the Prot. Ref. Church at Byron Center. He accepted this call and preached his farewell sermon on Sept. 29, 1929. Thus the congregation was left without a pastor, and remained so for seven years. During this time the pulpit was supplied by the students of our Theological School, although reading services were not infrequent, due mostly to the impossibility of obtaining student-preachers. In the last two years of this seven-year period we extended three calls. However the King of His Church was pleased to withhold these men, for each of them informed us that he did not see his way clear to accept the call extended to him. But Hope did not give up hope in this respect. In Aug. 1936 another trio was

made and from it the congregation called Candidate H. De Wolf, who, shortly after having received the call gave us occasion to rejoice in God by his letter of acceptance. From the last week in Sept. until the middle of January, he labored in our midst as Candidate, since he could not be ordained and installed until the Classis, which met in Jan, 1937, had examined him and given its approval. On the evening of Jan. 18 the congregation assempled to witness his ordination and installation. Thus did we, as congregation, receive our second pastor.

If you will stop to consider the fact, dear reader, that in the twelve years of our existence as Prot. Ref. Church, we have been with out a pastor for more than seven years, you will understand that we now rejoice in once again having our own minister. Although the congregation stuck together through many trials and in the midst of many tempests (thanks to the grace of our covenant God) conditions were far from ideal. We were a flock without a shepherd; seldom did we hear a Catechism sermon and often we were forced to do without a preacher to take charge of the services. And so we could continue to mention more, which however is unnecessary. These conditions have been altered since we have our own pastor. A more even and regular course has been established. There is new zeal and spiritual activity. Besides a Ladies Aid Society, which was organized last April, and a Bible Class, which has existed for some time, a Men's Society has just recently been organized. Morover we have high hopes of organizing a Young People's Society in the near future. At present there are three Catechism classes for the children and a class for the young people on Wednesday evenings, as well as a Sunday School which meets after the service on Sunday mornings. Since the pastor was installed, and soon after, we have had one funeral, that of Mrs. J. Moelker, Sr., a charter member of the Hope Christian Reformed Church, as well as of the Hope Protestant Reformed Church. Recently also two young people have confessed their faith in the Lord Jesus Christ.

Conscious of all the blessings the Lord has so abundantly bestowed upon us, the consistory and congregation of Hope feel that it is but fitting that we reveal our gratitude and thankfulness unto the God of our salvation. Mainly for that reason, and also in order that you, as brothers and sisters of the same house, may rejoice with us, this article was written.

We take this occasion to thanks all those who have so willingly aided us when we were without a pastor. Special thanks is due to Rev. J. G. Kooistra, of Kalamazoo, Mich., who, during his student days, rendered us his services for more than four months; also to Rev. B. Kok who served as moderator in our midst. It is our prayer that the Lord will richly bless him in his new field of labor, unto the salvation of His people and the glory of His Holy Name.

Herewith we bring this article to a close. It is our prayer that God will bless not only us and our pastor, but also our churches and those that labor among us, that so His Kingdom may come and we may enter in, now in principle, in an ever-increasing measure and in the day of its revelation in perfection, through Jesus Christ our Lord, to His eternal praise and glory.

In name of the Consistory,
Isaac Korhorn, Sec'y.

Roosevelt Park

We give thanks and praise unto our covenant God for His gracious benefits unto us as Prot. Ref. congregation of Roosevelt Park. He has made all things well in the past and will do so in the future.

For the space of some seven and one-half years we have been led in the green pastures of the Word of God by our former pastor, Rev. B. Kok. It has pleased the Lord to call the brother to a new and different field of labor, that of Home Mission work. Let us remember him before the throne of God's grace in this glorious but difficult work. The Lord grant him grace in abundance in order that he may continue to preach the Word of God, in season and out of season.

On the 22nd of January, 1937, the congregation extended a call to Rev. R. Veldman of Sioux Center, Iowa. On the 6th day of the following month we were gladdened by his answer: "I will come over and help you". After a vacancy of but a few weeks the Lord has given us another pastor to lead us in the worship of our Triune covenant-God.

The installation service was held the evening of March 4. The Rev. H. Hoeksema preached a very appropriate sermon on II Timothy 4:1, 2: "Preach the Word", Paul's admonition to his beloved Timothy, was the theme of his discourse. The Rev. J. De Jong then read the form of ordination, after which Rev. G. M. Ophoff charged the newly ordained pastor. The latter spoke on I Peter 2:1-3: "Desiring the Reasonable Unadulterated Milk".

We take this opportunity to express our sincere appreciation to the ministers and students who have served us during our vacancy as well as to the Rev. J. De Jong for his work in our behalf.

We continue our way as pastor and congregation with courage and joy. May God bless us in the future as He has done in the past. May He bless all our churches and the cause of His Kingdom everywhere.

John P. Miedema, Clerk.

Security

Security!

What a wonderful state!

Nothing to worry about for our future on this sorry globe.

Security for old age; security against all manner of misery and woe; versus all manner of calamity and threatening dangers!

Surely, the man or woman who is secure is to be envied. Would you not call him happy?

The future is so dark. Ah, I know all about the wise and prudent and far-sighted men and woman, who can foretell the future. I have heard of their boasting. And I know that many times it is uncanny with what degree of accuracy they succeed in unveiling the otherwise dark and gloomy future. But, I ask you, even if they can penetrate to some extent the future pages of history in very broad outline, did this occupation add one whit to their security? It seems to me that it aggravated their sense of insecurity, that they, more than you and I, were very apprehensive for the future. Because of the fact that the future, any future, has very little in store for the human race that is not forbiddingly dark and threatening. "Woe unto them that inhabit the earth! For great are the plagues that will be visited upon them when the other angels have sounded their trumpets!"

Security! The splendid state for humans! The state of mind and heart that is inducive to real happiness. Would you not call that man happy who is secure for the future?

A while ago I wrote in this article that the future has very little in store for the human race that is not forbiddingly dark and threatening. You must ascribe this expression to a slip of the pen, for there is nothing in the future that bodes good for the human race. That is, for the human race that goeth forward to destruction, for the reprobated shell of mankind. All the future is gloomy and dark. From misery they proceed to more misery. From darkness they hasten to outer darkness. From wrath that is revealed now they proceed to the wrath to come. Let him that is filthy be filthy still. . . .

No, it would be utmost folly to speak of security for the worldlings. It does not exist.

We know that they use the word. They have their boast of security for old age; their pensions and social security and what not; but no real security worthy of the name. In the midst of all their plans they experience every day that their life is very insecure. Floods and pestilences, famines and wars, hatred and malice, envy and jealousy, revolutions and upheavals rob the world of all sense of security. Even the most fool-proof system of security of the world is but like the web of the spider. God blows and its would-be strong strands are torn to shreds!

But even then, they are but the things of this earth that the so-called securities guard against. How about the life of the soul of the worldlings. In the midst of their heralded security there is that ever-recurring thought of Almighty God and His judgment day! And they have no security against that. And they know it full well. Death stares them in the face. . . . and then? Death for them is but a leap in the dark. And somehow there is the *testimonium Spiritus Sancti generale!* There is the testimony of the Holy Ghost in their hearts. And that ever recurring testimony is: I am God and I am Good and therefore I will judge you! In the midst of all their mocking and hard speeches that the ungodly sinners speak against the God of the heaven and earth, the Holy Spirit grasps them in the depth of their conscience and that grasp is staggering, unescapable. And it is so "benauwd"! Ah, there is no security for them against the accusing voice of the law. They have the work of the law in the midst of them. That work is accusing them: Cursed be you who do not fulfill to the last iota and tittel! Fear, insecurity, horror are the results as is witnessed by thousands of deathbeds of the ungodly that dare not die! Hidden in remotest wards of hospitals; hidden by bleakfaced, stolid nurses who summon help in order to hold patient number so and so down on his or her bed: he cannot, the miserable sinner, he will not die! And the night hears their errie, unearthly yelling: preface of the prophetic word of Jesus: There shall be wailing and gnashing of teeth! A naked sinner before the Eye of God, most holy and terrible in His fury against the wicked.

And mind that this awful wrath of God is now revealed from heaven against all ungodliness and unrighteousness of men, who hold the truth in unrighteousness; remember that we have it from Jesus' lips, how the wrath of God abideth upon the unbelieving and then reflect: is there ground to speak in any sense whatever of security for hapless wicked man? Ought this wonderful word to be found in their vocabularies and dictionaries? Are they not alien to its wondrous heavenly content?

No, their is no security for the world's future. There is great insecurity for all those that go awhoring from our Covenant God. There is no peace for the wicked.

And today we see the truth of that statement: their waters cast up dirt and mire. Read your daily papers: they are a sad commentary of the doleful truth of these words.

Still, happy is the man that is secure against the dark and gloomy and threatening future.

Allow me to state this glorious truth in a slight variation: Happy is the man that hath the God of Jacob for his help, whose hope is in the Lord his God!

That man, that blessed mortal, needs help.

And he needs help because he has a body and soul, because he finds himself in the world of sin and misery with enemies and power that are arrayed against him, powers within him and without him, powers from hell and powers from hell-inspired earth. He needs help for time and eternity. With the sole exception of the Almighty, all things tend to draw him away from security. For all things are against him. At least, so it seems.

But the picture is so very different when one sees that God, the God of Jacob is his help. When your eyes are open to the fact that he hopes in the Lord his God. Then the picture is radically different. Then you see the majestic spectacle of the "God of Jeshurum, riding upon the heaven to his help". Then you see everlasting arms that reach underneath, then you see that God speaks a word of reconciliation and redemption, of salvation and mercy, then you see that God, the Almighty God changes all things that are arrayed against him for his very help. Then you hear a song, surpassing sweet: All things work together for good unto those that love God. Oh, sweet security of the Christian soul. Safe in the arms of Jesus!

The God of Jacob. Who is He?

He is the living God, Who stands over against all that is called god among the mortals. In Jacob's day that name stood over against all the gods of the heathens. They, the heathen, had their many gods who were to sageguard them against all misery and woe. But the great tragedy of heathendom is that their gods could not help them, for the simple reason that they were not. They did not even exist. Jove and Minerva, Thor, Perkunas and Perum, gods and goddesses all: they did not exist! They were not and are not. How could they help?

But the God of Jacob is the Living God!

Therefore He is also a strong help in time of need for all those that are His own. He is supremely wise and good. He is love and mercy personified. Moreover, He is the Almighty. For Jacob's God (so the inspired poet sings in Psalm 146) is the God who made the heavens and earth, the sea and all that therein is! Ah, that God is a strong helper in my dire need.

My need is bread and drink, clothing and shelter, peace and harmony, a place to lay my weary head and slumber and sleep. Thy protector is the Lord!

My need is redemption from sin and guilt, from wrath to come.

I have need of a strong helper against the day of judgment. All the burden of my guilt must be removed if I am to dwell in security. And the God of Jacob rideth upon the heavens to our help. The same God reaches underneath in the pit of my guilt and draws me out so that I may stand upon the Rock of salvation. The God of Jacob is my help on the Cross of Calvary. Jesus, Saviour, pilot me! And He does. He pilots me through the tempestuous sea of guilt and sin until I arrive in Jerusalem of blessed peace and rest.

My need is against the power of corruption that rends my soul.

And the God of Jacob is my help for He gives me His quickening Spirit. That Spirit helps me for He burns away the pollution of sin and inspires me to holy endeavour in the life of sanctification. There is a fountain in Zion against sin and impurity. And I drink; thank God, I drink and am made whole.

There is need in this present dispensation against the warfare of the world and the devil who inspires this world. And I have the God of Jacob for my help. He is the Captain, I am the soldier. And His help is so overpowering that I am more than conqueror through Jesus' love. All my enemies must work together for my wondrous security.

All in all I am secure. For time and eternity; for body and soul, against sin and corruption, against enemy and devil, against the wrath to come. Over me the second death has no power.

Even when the shadows are lengthening and the evening of life draws near, I am secure.

Even when the devils and my enemies are around about me, I have no fear: for God is my Helper. I have my eyes to the heavens, for He rideth upon these heavens to my help.

Even in the greatest tragedy of my existence, even in the midst of billows of sin and iniquity, when I groan in anguish because every day I sin and sin against my will, hating it, abhoring it; even then I am secure, for God is my helper against impurity and sin: I drink of the life-giving water of His Son and I am blest!

Security, how blessed a boon for man!

Security, everlastingly secure in the arms of God, how blessed an existence!

For our every security is in the God of Jacob, dwelling in His secret place, we are abiding under the shadow of the Almighty! G. V.

IN MEMORIAM

Whereas it has pleased the Lord to take unto Himself our aged friend and brother,

Mr. T. ELHART

a charter member of our congregation and a member of the consistory for several years, the consistory of Roosevelt Park hereby expresses its sincere sympathy to our brother consistory member, Mr. B. Elhart, and his family, in the loss of their beloved father.

May the Lord be their strength and comfort in this bereavement

The Consistory of the Roosevelt Park Prot. Ref. Church
R. Veldman, Pres.
J. P. Miedema, Clerk.

Sundayschool Lesson

Man's Temptation And Fall
Genesis 3:1-15

1. *By whom man was tempted.* We have Christ's own word for it that the Tempter is the devil, speaking through the serpent whom he has entered. Said Jesus to the unbelieving Jews of His day, "Ye are of your father, the devil, and the lusts of your father ye will do. He was a murderer from the beginning, and abode not in the truth because there is no truth in him. When he speaketh a lie, he speaketh of his own, for he is a liar and the father of it". Without a question, the clause, "And he was a murderer from the beginning," must be made to apply to his tempting man in Paradise. In Revelation 12:9, the devil is called "the old serpent" and described as a deceiver of the whole world. He is this firstly through His successful attempt to gain our parents for his lie. Of this lie, not man but Satan is the father, the author. The lie, "your eyes shall be opened and ye shall be as God knowing good and evil," formed in the heart of the devil and was transmitted by him to the soul of the woman. Hence, not man but Satan is called the father of the lie. Not of man but of him it is said, that when he speaketh the lie, he speaketh of *his own.* Yet originally Satan, too, was a sinless creature of God. How this creature could originate the lie and simultaneusly embrace it so as to become the devil that he is, defies our powers of penetration.

As man is sinless, Satan has no direct access to his heart. He therefore must avail himself of an instrument, would he set up a contact with man. The instrument he chooses is the serpent, "more subtle than any beast of the field which the Lord God had made." Among the beasts, the serpent was exceptionally cunning. Wisdom in the sense of craftiness was, and still is his native property (Matth. 10:16), on account of which the Evil one chooses him his instrument. Thus the devil's approach is from without, through the agency of objective speech, directed to man's eye and ear. And this of necessity, as the heart of man, being still pure, is attuned as yet only to the voice of God.

That heart as yet is no playground of Satan to which he has a direct access. True, man is created with a free will, and is thus capable of making common cause with God's adversary. But it must not be supposed that for this reason his affections are equally divided between God and Satan. To the contrary, man loves God exclusively. And this love is man's shield, which no dart of the devil can pierce. But man can turn about face and give audience to the Tempter. He did so, and as a result, deteriorated into a creature hating God, in whose heart the lie could therefore embed itself. And the heart of this creature is now under the direct dominion of the devil. In the discourses of Jesus, the devil appears as the very prince of darkness.

2. *The temptation.* First a word about the tree of knowledge of good and evil. Firstly, why does the Lord single out this tree and affix to it the speech, "of every tree of the garden thou mayest freely eat: but of the tree of the knowledge of good and evil, thou shalt not eat of it: for in the day that thou eatest thereof, thou shalt surely die." And the answer: to bring Adam and Eve under the necessity of choosing God in distinction from, in opposition to, and with rejection of evil, of all that is opposed to God, who is light and in whom there is no darkness at all. Otherwise said, man's choosing God must be the other side of an act of his consisting in his rejecting evil. If it is to be thus, it is plain that evil as well as the good (and the good is God) must be present to man's mind. And it is this in the tree as enshrouded, so to say, in the above-cited speech of God. This tree, as associated with the above divine speech, prohibition, necessarily stands out before man's mind as a creature declaring in behalf of the Lord, what is good and what is evil. From the tree rises this speech, "To eat of my fruit is evil; to refrain from eating, to choose and to cleave to thy God is good. Doing the former, thou forsakest God, who is thy life, to put thy trust in me, in bread, in the arm of flesh and declarest that life can be thine in the way of disobedience. Hence, eating of my fruit, thou shalt surely die. But if thou refrainest from eating, if thou cleavest unto God and put thy trust in Him, thou shalt live."

But it may be asked, why man's choice of God must be the other side of his rejection of evil. The answer is simple enough. Love of God is seen in all its worth, in all its strength and beauty, then only when it has opportunity to bring itself forward as the other side of a conscious, whole-hearted, deliberate and determined rejection of all that which is not God. Then, too, it is exactly this opportunity of choosing between God and not-God that will bring out just how strong and stable and enduring man's love of God is.

Satan now enters the garden. And he says to the woman, "Yea, hath God said, Ye shall not eat of every tree of the garden?" Mark you, the question of the devil is not, "Hath God said, Ye shall not eat of *this particular tree,*" but, "Hath God said, ye shall not eat of *every tree.*" The Tempter sets out with a word designed to awaken surprise. It is to be noticed further that this first utterance of his is a question. There is also purpose behind this. By this question the Tempter gains the attention of the woman and before she has time to react, draws her into conversation with him. She immediately corrects the serpent, "We may eat of the fruit of the trees of the garden: but

of the fruit of the tree which is in the midst of the garden, God hath said, Ye shall not eat of it, lest ye die." In replying to the serpent, the woman sets out on a dangerous course. The question should have immediately aroused her suspicion and instead of responding as she did, she should have rebuked him. As to her reproduction of the Lord's command, it does not in all details correspond with the command as first published. The clause, "Neither shall ye touch it," is not of the Lord but of the woman. Further, God had said, "of *all* the trees of the garden thou mayest *freely eat*. . . ." But the woman says, "We may eat of the fruit of the trees," and thus omits the adjective *all* and the adverb, *freely*. Finally, God said, "Thou shalt surely die." But the woman says, "Lest we die and omits the adverb, *surely*. Is this addition and these omissions to be regarded as betokening a dissatisfaction with the command of the Lord, and a wavering faith in His goodness? Does the woman already at this juncture begin to doubt? It is hard to say. What pleads for this view is that the Tempter, having listened to the woman's reply, now becomes exceedingly bold and begins to rail at the Lord, to blaspheme His name. Has he gathered from the woman's response that it is safe for him to proceed? It would seem so. He now says, "Thou shalt not die. . . ." His reasoning is plain. "If all the trees are good for food, it cannot be that thy eating of the fruit of this one tree will result in thy death." After hearing this, the woman should not have given the Tempter opportunity to utter another word. But she does. Through her silence she permits him to complete his blasphemous address.

The Tempter goes farther than to place over against God's "Thou shalt die," his "Thou shalt not die". He provides the woman with a strong incentive for disobeying the command, "For God knoweth that in the day ye eat there of, then your eyes shall be opened, and ye shall be as God, knowing good and evil." "For God doth know. . . ." This must mean, "God enviously seeks to keep back your happiness. He knows that the fruit of the forbidden tree will make you wise and knowing as is he and thus independent of Him. And this He will not have as He is tyrannical and without love in His dealings with you. Why should you hearken to the voice of such a God? And why should you fear Him, His curse? Know that He is impotent over against nature. Thus He cannot so curse you that you die. Eat therefore, and become knowing, free and happy, wonderfully enlightened and glorious as is He".

So does the devil impose upon the speech affixed to the tree by the Lord God, his own lie. How he here slanders God! He represents the condition of man as a most lamentable one. He presents God to the mind of man as a tyrannical deity, without love for His creature. He strips God of His power. Over against God's threat he places his "opening of the eyes" and the "becoming like unto God" that is, the ideal of essential likeness to and equality with God. He insists, contrary to the word of God, that the way of disobedience leads to bliss, that man can trust in the arm of flesh and survive, that thus he lives not by the word that proceedeth out of God's mouth but by bread. This is *the lie* of the devil.

Satan now had his say, and keeps silence. And the woman? Is she horrified at what she hears? To the contrary. She hears the tempter out in silence. Not one word does she utter in defence of her God. The devil's speech fascinates her. And she stands there now, gazing at the tree in wonder. It means that her heart is no longer right with God. Alas, she is even now a fallen woman. Her affections have changed as a result of her having turned about face and given ear to the slanderous speech of the devil. The devil's lie has embedded itself in her heart. So has her lust conceived. The fruit of the tree therefore now acquires a wonderful appeal for her. The devil's lie has enhanced for her its beauty. She now sees that the tree is good for food, that it is pleasant to the eye, and a tree to be desired to make one wise. God had said, "The day that thou eatest thereof, thou shalt surely die". But to the woman it has become a tree to be desired to make one wise. So does the tree now stand out before her mind as a result of her having embraced the Tempter's lie. And she takes of the fruit thereof, and eats and gives also to her husband with her; and he, too, eats. And the eyes of both of them are opened and they know that they are naked. So, in the words of James, does her lust, having conceived, that is, having been fructified by the devil's lie, brings forth sin (her eating) and her sin, when it is finished, brings forth death. (And they knew they were naked).

Their eyes were opened indeed, as the Tempter had said. But, they knew that they were naked. And they sewed fig leaves together, and made themselves aprons. The promise of Satan becomes half fulfilled, though, indeed, in a different sense from which they had supposed; their eyes are opened; they attain to a developed self-consciousness, as a result of the moral deterioration of the inward man. Their spirit has died and become flesh. Their natural and pure desires have deteriorated into corrupt and inordinate lusts, and their body is now the organ of a defiled spirit and soul and thus shares in and also exposes to view its corruption. The reflection upon their nakedness becomes known as the first form of the entering consciousness of guilt. And in this part of the body the feeling of nakedness, nakedness of the inward man as well as of the body, manifests itself in a sense of exposure that needs covering. Their saying, "We are naked," is thus equivalent to the cry, "We are corrupt, impure, defiled, we dare not therefore expose ourselves to the holy eye of God." And in their fear and great embarrassment they make themselves aprons. Poor, deluded creatures!

But fig leaves are a wretchedly poor covering for sin, for a corrupt and defiled sinner. The penetrating eye of God pierces these leaves, and sees the corruption within. How they realize this! So, when they hear the voice of God walking in the garden in the cool of the day, they hide themselves from the presence of the Lord amongst the trees of the garden. He, with whom they had walked and talked, they now try to hide from.

But the Lord God calls. To whom? To the serpent? Nay, to man. Him the Lord seeks, him, who made common cause with the arch-enemy of God. "Where art thou?" 'Why hidest thou thyself'?" It is the voice of the Good Shepherd who seeks and finds His lost sheep. Thus God does not in His wrath violently surprise man with His omnipresence and omniscience — this is not the manner of approach of the Good Shepherd — but draws nigh unto him gradually to allay the fear of His trembling sheep and to encourage them to seek and to find Him. "Where art thou?" And man replies, we may imagine in a voice uncertain and trembling, "I heard thy voice in the garden, and I was afraid, because I was naked and I hid myself." And lo! the great God, instead of destroying this ill-deserving creature of His to hell, condescends to reason with him. And the Shepherd again speaks, "Who told thee that thou wast naked? Hast thou eaten of the tree, whereof I commanded thee, that thou shouldst not eat?" The man replies, "The woman whom thou gavest to be with me, she gave me of the tree, and I did eat." So does the man roll the guilt proper upon woman and indirectly upon God. "The woman thou gavest me. . . ." The Lord now turns to the woman, "What is this that thou hast done?" And the woman said, "The serpent beguiled me, and I did eat. Then follows the Lord's address to the serpent. So does He follow up the transgression to the root.

The serpent is cursed above all cattle, and above every beast of the field. Upon his belly shall he go, and dust shall he eat, all the days of his life. It must be, that previous to this, the serpent walked in an upright posture. The curse pronounced upon the serpent is realized. Man's first impulse is to kill a snake.

The Protevangel, "And I will put enmity between thee and the woman, and between thy seed and her seed, it shall bruise thy head, and thou shalt bruise its heel." By the seed of the woman is not to be understood all the natural descendents of Eve, but the people of God, the elect, and in the central sense Christ. Thus by the seed of the serpent is to be understood the reprobated wicked to which Satan in Scripture sustains the relation of father. And he is this, indeed, as he still continues to fructify the hearts of the wicked with his lie. Between these two seeds God will set enmity. He will make His chosen people, by nature dead in sin and also children of Satan, to hate Satan by creating in them a new spirit. The result will be perpetual enmity between the two seeds. "Thou shalt bruise its heel" refers to the wounds which the world inflicts upon the holy seed, to the persecution of the church, again in the central sense, Christ, by the wicked. But it is only a bruising of the heel. The wound is not fatal, does not result in the destruction of the seed of the woman. Christ, wounded unto death, rose from the grave unto the justification of all His people. On the other hand, the serpen's head shall be crushed. Over him and his malice Christ gained the ascendency. The devil will be cast into the bottomless pit.

So does God take fallen man to His heart in the cross. Adam falls, but he falls into the arms of Christ.

A word about man's sin. Said the Tempter to man, "Then your eyes shall be opened and ye shall be as God knowing good and evil." This utterance in the mouth of the Tempter is a sheer lie. As was said, what he here holds up before man's mind is the ideal of essential likeness to and equality with God. Yet we have the Lord's own word for it, that in a sense, man through his eating did become like God. And the Lord said, "Behold, man is become as one of us, to know good and evil." Genesis 3:24. To understand this saying of God, it is to be considered that *knowing* here means: *to choose, to decide, to determine by one's self.* Thus the assertion of the Lord should be made to read, "Man is become as one of us in this respect that he by himself determines what is good and what is evil." The thought is that man in his vanity began to think himself capable of doing what God alone can do, to wit, give to good and evil a content, determine what *is* good and what *is* evil. And man actually did what he thought himself capable of. God said, "To eat of the fruit of the tree is *evil.*" Man said, "Nay God, thou art mistaken, to eat of the fruit of the tree is *good.*" Thus, rejecting God as his Lord and infallible teacher, man in his colossal pride set himself up as his own infallible instructor and guide, and turned to his own heart and mind for the standard, the criterion, of good and evil. He now does what God only can do, has a right to do. It means that man deems himself God, esteems self the creative fountain of truth. His rule of conduct is one he derives from his own corrupt mind. So, in a purely *formal sense,* and in this one respect, did man become as God. For his becoming as God spelled his doom. For God continues to provide man with the evidence that he, also as to his mental capacities, is a mere creature. God does so by exposing to man the vanity, the abject foolishness, of his imaginings. And this doing of God spells for man suffering and for the reprobate wicked an eternal damnation.

Man cannot be his own instructor. He is also sensible of this. Rejecting God, he prostrates himself before the shrine of the devil. Adam did so. The wicked throughout the ages do so. Consider that the soothsayers, the clairvoyants, and the necromansers are ever with us.

G. M. O.

The Book Of Deuteronomy

Let me repeat that the three propositions to be defended in connection with this book are:

(1) The unity of the book of Deuteronomy.

(2) The unity between the book of Deuteronomy and the middle book (Exodus, Leviticus and Numbers).

(3) Of the four books named, the book of Deuteronomy came into being last.

As was said, proving these propositions consist primarily, if not exclusively in having regard to the character of the book of Deuteronomy. An examination of this book leads to the discovery of the following characteristics.

1. In the middle books of the Pentateuch (Exodus, Leviticus, Numbers) God speaks to Moses and Moses as God's mouthpiece to Aaron and his sons. In these books God appears almost exclusively as the sole speaker and Moses as the hearer. Coming to the book of Deuteronomy, the discovery is made that here Moses as the mouthpiece of God is the sole speaker, and he speaks in lengthy discourses not to a few priests, but to all the people. Examples of this have been adduced in a previous article.

2. A second characteristic of the book concerns its style. As was said, the mode of expression one encounters in the middle books is that of a speaker engaged in communicating bare facts. The style of Deuteronomy, on the other hand, is hortatory. The speaker of the discourses found here makes his appeal to the will and thus recommends, approves, urges, pursuades, threatens and promises, as one swayed by a powerful impulse, — the impulse of direct inspiration. And what is recommended is exactly the law (law as the inclusion of the entire Mosaic legislation) of Jehovah. What is stressed throughout, is that the law be obeyed and loved, that they, the people of Israel, may not be overtaken by the curse of their God and perish, but may live and come into the possession of the promised land of their abode.

3. The third characteristic. There is a prophetic element in the book of Deuteronomy. Moses, as was said, is raised to a vantage point of such heights as to allow him to predict the doing of God with His people to the end of time.

Let us shew this. Chapter 28-30 contain the blessings and cursings. There are blessings for obedience and cursings for disobedience. If the children of Israel shall hearken diligently unto the voice of the Lord their God, to observe and to do all His commandments, that the Lord their God will set them on high above all the nations of the earth, and all these blessings (the blessings named in the sequence) shall come upon them, and overtake them. But if they will not hearken unto the voice of the Lord their God. to observe to do all His commandments and His statutes which He commands them, then curses shall come upon them, and overtake them. The Lord shall bring them and their king to a nation which neither they nor their fathers have known, and there they shall serve other gods, wood and stone. If they forsake the Lord, He will bring a nation against them from afar, from the end of the earth, as swift as the eagle flieth; a nation whose tongue they shall not understand; a nation of fierce countenance, which shall not regard the person of the old, nor shew favor to the young. Chap. 28. And he shall beseige theme in all their gates, until their high and fenced walls come down, wherein they trusted. And the Lord shall make their plagues wonderful. And in reply to the question of the nations, "What meaneth the heat of this great anger?" men shall say, "Because they have forsaken the covenant of the Lord God of their fathers. . . . And the Lord rooted them out of their land in anger, and in wrath, and in great indignation, and cast them into another land, as it is this day." Chap. 28. And it shall come to pass, when all these things are come upon them, the blessings and the curse, which the Lord set before them, and they shall call them to mind among all the nations whither the Lord their God hath driven them, and shall return to the Lord, and shall obey His voice according to all that He commands them this day, that then the Lord their God shall turn their captivity, and have compassion upon them, and will return and gather them from all the nations, whither He has scattered them. If any of them be driven out to the outmost parts of heaven, from thence will the Lord gather them. And He will bring them into the land which their fathers possessed, and they shall possess it; and He will do them good, and multiply them above their fathers. And the Lord will circumcise their heart. and the heart of their seed, to love the lord with all their heart, and with all their soul, that they may live. And the Lord their God will make them plenteous in every work of their hand, in the fruit of their body. and in the fruit of their cattle. and in the fruit of their land, for good. For the Lord will again rejoice over them for good, as He rejoiced over their fathers. . . . Deut. 30.

What we have here is plainly a prediction of the exile of the church to Babylon, of its return to Canaan, and of the ultimate dispersion of the Israelitish people over the face of the earth. But this is not enough said. The statement, "And the Lord thy God will bring thee into the land which thy fathers possessed. . . . and the Lord will circumcise thy heart and will make thee plenteous in every work of thy hand. . . ." is plainly a reference in a phraseology that is typical to the blessedness of the church when it shall have appeared with Christ in glory.

Now it is true that the statement to the effect that the Lord will root the people of Israel out of their land forms the subsequent clause of a conditional sentence,

the introductory clause of which is, "If ye disobey my voice." So that it may be objected that nothing is here predicted. To this it must be replied that all the conditional sentences of the discourse contained in the chapters specified above (chap. 29, 30) have the force of positive statements. That is to say, the declaration, "If ye disobey my voice, ye will be rooted out of your land," though conditional in form, is as to meaning a positive statement, setting forth the idea, "Ye will disobey and will thus be rooted out of your land, and be scattered among all the nations." The evidence of this is found in the chapters following, where it is stated that the people of Israel will actually be overtaken by this grief on account of their future apostacy. Said the Lord to Moses, "Behold, thou shalt sleep with thy fathers; and this people will rise up and go a whoring after the gods of the strangers of the land. . . . and will forsake me, and break my covenant. . . . Then my anger shall be kindled against them in that day, and I will forsake them. . . . and they shall be devoured, and many evils and troubles shall befall them. . . ." Deut. 31:17, 18. And again in the song of Moses (chap. 32), "But Jeshurun (the people of Israel) waxed fat, and kicked. . . . then he forsook God which made him. . . . They have moved me to jealousy with that which is not God. . . . I will heap mischiefs upon them. . . . They shall be burned with hunger, and devoured with burning heat and with bitter destruction; . . . ." And then follows a prediction of the return of the remnant to the land of Canaan and of the future glory of the church, "And the Lord shall judge his people, and repent himself for his servants, when he seeth that their power is gone. Rejoice, O ye nations, with his people; for he will avenge the blood of his servants, and will render vengeance to his adversaries, and will be merciful unto the land of his people". Here it is stated positively, that is, unconditionally, that Israel (the remnant according to the election) will be led through suffering to glory. Though the Lord will heap mischiefs upon his people, though they will be devoured with bitter destruction on account of their sins, the Lord will be merciful to them in the end.

These predictions found in the last chapters of the book of Deuteronomy, bear out the statement to the effect that Moses was not merely a lawgiver, a builder of the Old Testament theocracy by reason of the great system of laws that he promulgated as the mouthpiece of Jehovah, by reason of his founding the typical institutions called for by the law, but also a prophet, — a prophet in the sense that he foretold the vicissitudes of the church of God to the end of the Old Dispensation and thus to the end of time. In the law that he gave, in the typical institutions that he founded, and in his predictions of what the future had in store for the church of Christ, he stands before us in Holy Writ "as the fountain and father of all the prophets and books of the Holy Scriptures, i. e., of all heavenly wisdom and eloquence." Luther. How true that appraisal of Moses and his work with which the book of Deuteronomy closes, "And there arose not a prophet since in Israel like unto Moses, whom the Lord knew face to face, in all the signs and wonders, which the Lord sent him to do in the land of Egypt to Pharoah, and in all the great terror which Moses shewed in the sight of all Israel."

The statement was just made that in the Pentateuch and in particular the book of Deuteronomy, Moses stands before us as the father of all the prophets and books of Holy Scriptures, that, otherwise said, the history, proverbs, prophesy and poety of Israel is grounded upon his laws and exists in them. Let us furnish some evidence of this. Attend once more to the theme of the last discourse of Moses (chap. 29, 30), which is also the theme of his song. (Chap. 31, 32) and of his blessings of the twelve tribes (33). This theme is, as has already been shown, *the church; redeemed with judgment* or, otherwise said, *The church; humbled unto death, purged through suffering and led through suffering to glory.* Now the thought contained in this theme, the method of salvation set forth by it, the Israelitish people encountered not only in these final discourses of Moses, but also in their law, in all their typical-symbolical transactions and even in their history, as also this history was typical. Thus, especially these final discourses of Moses, together with the typical-symbolical institutions which he founded, turn on the one idea, that Zion is, will be, redeemed with judgment and her converts with righteousness. So, whereas the symbol, the type, calls for the explanatory word, these final discourses of Moses could not be left unspoken. And the idea contained in them must also of necessity form the nucleus of all prophesy from Adam to Christ. And so it does. However, it is upon the promise, upon the divine method of salvation, especially as set forth by Moses, that the prophets who come after — the prophets raised up by the Lord toward the close of Israel's national independence — lay hold on and further develope. What prophet before Moses predicted the exile of the church, the dispersion of the Israelitish nation over the face of the earth? What prophet, prior to his appearance, set forth so plainly as did he, that the way to glory for the church is a way that leads through suffering and death? What prophet, prior to him preached through type and symbol, through signs and wonders, and founded institutions God's program of salvation as plainly as he did? He is indeed the father of all prophets who came after. How the later prophets leaned on him is everywhere evident from their discourses. The entire historical writings from the book of Joshua on, pre-suppose the law of Moses as a book. And as to the prophesy of the century preceding Josiah, it plainly rests upon Deuteronomy.

Isaiah begins his prophecies with words almost identical to those found in Deuteronomy 32:1, "Give ear, O ye heavens, and I will speak; and hear, O earth, the words of my mouth". The whole discourse (Isa. chap. 1) is, as to tone, a Mosaic from Deut. 31, 32. How true this is, appears from a comparison of corresponding sections. Predicting the evils that will overtake the people of Israel for its having forsaken the Lord, Moses introduces the Lord as saying, "They have moved me to jealousy with that which is not God, they have provoked me to anger with their vanities; I will heap mischiefs upon them. . . . They shall be burnt with hunger, and devoured with a burning heat, and with bitter destruction. . . . The sword without and terror within shall destroy both the young man and the virgin, the suckling also with the man of gray hairs". Deut. 32:21-25. To an almost identical complaint and threat Isaiah gives expression (chap. 1:4-7) when he declares, "Ah, sinful nation, a people laden with iniquity, a seed of evildoers, children that are corrupters; they have forsaken the Lord, they have provoked the holy one of Israel to anger, they are gone backward. . . . Your country is desolate, your cities are burned with fire; your land, strangers devour it in your presence, and it is desolate, as overthrown by strangers. . . ." It is to be considered that what we have to do with here(in Isaiah) is a prediction. What is here depicted is not a condition of things already prevalent, but divine judgments that still lie in the future. Fact is that the very kingdom — the kingdom of Judah — that the above doleful announcement concerns was, at the time that this prophesy was uttered, in a state of prosperity unequaled since the days of David and Solomon. The kingdom of Judah was strong. It was waging successful wars against the Philistines, even annexing part of their territory. Jerusalem was a fortified city, with a reorganized army, stocked with arsenals and with ammunition of war. Yet soon, very soon, the country would be desolate and Jerusalem left as a cottage in a vineyard. So said the Lord. In view of what was then the strength of the kingdom, how seemingly impossible of fulfillment, this prediction!

So then Isaiah, as well as Moses was depicting not what was but what was to be. And the agreement here is so marked, that the conclusion cannot be escaped that when Isaiah prophesied, he did so with the whole Pentateuch and in particular with the discourses of Moses as present to his mind. We certainly need do no more comparing to prove this. For how could it be otherwise? The only law that the people of Israel possessed was the one promulgated by Moses. It was from this law that Israel constantly departed. And it was to this law to which all the prophets had to admonish Israel to return. And it is exactly the principles of religion and perspectives contained in the Pentateuch, in Moses' law and in all his discourses that had to form and also does form the germ of all later prophesy. How then could they have prophecied without a thorough knowledge of Moses? Of this law the very work of Christ was the fulfilment. It was in this law that the way He had to go was laid down for Him. And it was through His meditating upon the law and all prophesy that He, according to His humanity, came to clarity respecting this way. How thoroughly He was acquainted with Moses and all the prophets appears from a statement found in the record of His address to the two disciples, journeying to the village of Emmaus, this statement, "And beginning at Moses (mark you, at Moses) and all the prophets, he expounded unto them in all the scriptures the things concerning himself". And finally, if the New Testament scriptures are the record of the fulfilment of the promise — and they are this — and if Moses preached the promise, and in a sense preached it as no other prophet of the dispensation to which he belonged, it must needs follow that all the writers of the New Testament scriptures stand on his shoulder. And so they do. And in these writings as also in the discourses of Jesus, the two names law and Moses are used interchangeably as significations of the whole law. It is this phenomenon that forms for all who believe that the Bible is the infallible word of God, the absolute and conclusive proof, that the law came by Moses.

We find then in the Pentateuch, in its middle books, and in particular in the final sections of the book of Deuteronomy, a marvelous prophetic foresight. It was exactly this foresight, given him by the Lord, that enabled Moses to make provision for future and remote conditions. We think now of the law of the kingdom (chap. 17) and of prophesy (18) and of the treatment of the priests and the Levites. According to the law of the kingdom, the people of Israel, when they will have come into the promised land of their abode, and will resolve to set over them a king, shall set him king over them, whom the Lord shall choose; one from among their brethren and thus not one who is a stranger. And he shall not multiply to himself horses and wives and silver and gold. But he shall diligently study the law of God, that he may learn to fear the Lord and to keep the words of His law that his heart be not lifted up among his brethren.

According to the law of prophesy, the people of Israel, when they will have come into the promised land, shall not tolerate in their midst a charmer, or a consulter of familiar spirits, or a wizard, or a necromancer. For all that do these things are an abomination to the Lord. The Lord will raise them up a prophet from among their brethren, like unto them, and will put His words in this prophet's mouth. And He shall speak unto them, all that the Lord command Him.

4. Herewith we have touched upon a fourth characteristic of the book of Deuteronomy. With few ex-

ceptions, the laws contained in this book provide for future conditions in the land of Canaan. This statement applies to the laws concerning property, slaves, widows and orphans, the poor, the cities of refuge, pledges, animals, sacred dues, feasts, prevention of cruelty to the unfortunate, the duties and means of support of the Levites, the property of the Levites, etc,

A word in this connection with regard to repetitions. It is said that essentially the same laws are frequently restated. Fact is that very few actual repetitions exist either in the book of Deuteronomy or in the middle books of the Pentateuch. In every new treatment of the same law the subject is approached from a different side, or with the purpose to introduce new data. A single example. Laws concerning witnesses are contained in Ex. 23:1, 2; 20:16. These scriptures read, "Thou shalt not raise a false report: put not thine hand with the wicked to be an unrighteous witness." "Thou shalt not bear false witness against thy neighbour." The subject of witnesses receives a new treatment in Deut. 17:7, 8. "At the mouth of two witnesses, or three witnesses, shall he that is worthy of death be put to death; but at the mouth of one witness he shall not be put to death. The hands of the witness shall be first upon him to put him to death, and afterwards the hands of all the people. . . ."

5. A final characteristic of the book of Deuteronomy is that it emphasizes principles instead of giving legal detail and thus exhibits a striking conformity to the work of the later prophets. Through the first ten and last seven chapters runs a concatenation of exhortations to covenant fidelity and of promises and threats.

It is in these characteristics, five in number, that the book of Deuteronomy is seen to form by itself one organical whole, is thus seen to be the work of one author. This is apparent to everyone who is not blind. He will see that the discourses of which this book is comprised form one connected whole, popular, hortatory and spiritually elevating, nowhere falling below the key struck in the opening announcement: "These are the words which Moses spake unto all Israel." The introductory section (chap. 1:1-5) is remarkably appropriate and so detailed as to render the theory of invention altogether ridiculous. It tells just where the Israelites were when these addresses were delivered, even locating the spot by reference to six places in the neighourhood. "These be the words which Moses spake unto all Israel on this side Jordan in the wilderness, in the plain over against the Red Sea, between Paran, and Tophel, and Laban, and Hazeroth and Disahab." It specifies to the very day the date that marked the commencement of the utterance of these discourses, and brings this date in connection with other contemporary data of history. It was in the fortieth year, in the eleventh month, on the first day of the month, that Moses began to declare this law, after he had slain Sihon, the king of the Ammorites, and Og the king of Bashan.

The first address (1:6-4:43) is a review of the important events in the history of the preceding forty years, and points out the bearing of these years on the present time. This address calls for the following section and is inseperably joined to it by continual reference of "this law," and "these statutes". It was on this side of Jordan that Moses began to declare "this law". Chap. 1:5. The Israelites shall hearken unto *the statutes* and unto *the judgments* which Moses teaches them, that they may live and go in and possess the promised land (4:1). Such titles as "the statutes" and "these words" apply to laws already given but also certainly to those that form the content of the next discourse. The selection of the three cities of refuge on this side of Jordan with which the first discourse ends, betokens the faith of Moses that their counterparts beyond the Jordan will also be achieved and that thus the people of Israel will assuredly come into the possession of the promised land.

The second discourse (4:44-26) forms the nucleus of the book of Deuteronomy. This section, as was said, concerns itself with a free rendering of laws previously given, but with such modifications and additions as prove the hand of Moses.

The third discourse (27-30) forms the conclusion of the second, as the first had formed its introduction. Having completed the law, Moses now gives the blessings for obedience and the curses for disobedience. As the choice of the refuge cities betokened the unwavering faith of Moses, so does the publishing of the blessings and the curses by him prove his great moral earnestness and prerogative as the lawgiver of Jehovah.

In the following chapter (31) Moses, with a touching allusion to his infirmities and approaching death (says he, I am a hundred and twenty years old this day; I can no more come out and go in: also the Lord hath said unto me, Thou shalt not go over this Jordan.) encourages the people and Joshua in the sight of all Israel, "Be strong and of good courage," said he to Joshua, "for thou must go with this people unto the land which the Lord hath sworn unto their fathers. . . . And the Lord, He it is that doth go before thee; . . ." Thereupon Moses delivers with suitable instruction a copy of the law into the hands of the priests. The two following chapters (32, 33) contain Moses' song and blessing of the tribes. Both fittingly crown the whole work of Moses and logically form the closing chapter of his active career. The closing section of the book (34) tells how Moses, after viewing the land of Canaan from Mt. Nebo, died there and was buried according to the word of the Lord and how the people mourned for him and what they thought of him.

The internal unity of Deuteronomy — a unity of nature, of inward logical dependence — is obvious.

G. M. O.